

Naročilna
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
Redeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malih oglasov po 1.50
in 2 D, večji oglašaji
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneve po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.850 in 10.346
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V zunanji politiki - hladnokrvnost!

Interpelacija opozicije

r Belgrad, 10. maja. (Tel. Slov.) Zunanji minister g. dr. Voja Marinković je na današnji seji odgovoril na Radičevu, Pribičeviću in Jovanovičevu interpelaciji, v kateri vprašujejo glede sklenitve carinske zveze Albanije z Italijo in glede proglativne protektorata nad Albanijo, in ali s takšno politiko soglašajo tudi velesile, posebno tiste, ki so 9. novembra 1921 podpisale pogodbo o Albaniji; dalje ali bi ne bilo dobro, da se z naše strani store koraki že sedaj, da se Albanija enkrat za vselej osvoboditi teh italijanskih zahtev in da se njeno razmerje in njeno stališče uredi pred Društvom narodov morda tako, da D. N. prevzame protektorat nad njo, da bi se na ta način osvobodila in da se tudi balkanske države osvobodijo vpliva fašistične Italije.

Marinkovićev govor je bil kratek in koncizen, obenem pa odločen in jasen. Se bolj strujen pa je bil Marinkovićev odgovor na kritiko opozicije na koncu seje. Sama seja je bila precej mirna in ni prinesla nobenih novih momentov. Lahko se reče, da je opozicija s to svojo interpelacijo sebi napravila zelo slabo uslugo, ker je dokazala popolno nerazumevanje zunanje-političnih problemov, na drugi strani pa tudi dokazala svojo nesposobnost za prevzem odgovornosti za državno politiko. V tem oziru je posebno značilen Pribičević, ki je v svojem govoru često izpadel tako, da je vsa zbornica protestirala proti njegovemu nastopanju. Odgovor, ki ga je dobil od zunanjega ministra, naj služi njemu in tovarišem kot najboljša lekcija za bodoče.

Zunanji minister g. Marinković je na gornja vprašanja odgovoril takole:

Marinković odgovarja

Nobenih znamenj ni, iz katerih bi se lahko sklepalo, da so časopisne vesti utemeljene, v kolikor so se pričele širiti nedavno, češ, da ima italijanska vlada namen, da proglasi carinsko zvezo z Albanijo, nato pa da prevzame končnoveljavno nadzorstvo nad to državo.

Neposredno in uradno nimam o tem dejstvu sploh nobenih obvestil. Ta korak je bil tudi nasproten načelu odprtih vrat, ki je sprejet med velesilami in po pozitivnem pravu. Očividno je, da niti v najbolj prijateljski obliki ne moremo vprašati tuje vlade, ali morda nima namena odstopiti od splošnega spoštovanja principov in da opušča svečano sprejete obveznosti. So vprašanja, ki se niti v javnosti, kakor tudi ne v zasebnem življenju nikdar ne stavljajo. Iz istih razlogov jaz nisem sondiral in ne mislim sondirati niti ostalih velesil, ali bi se one s tako politiko, če bi obstajala, mogle strinjati. Sicer pa bi bilo tudi povsem odveč, ker je več nego gotovo, da se velesile ne bi mogle strinjati s politiko, ki bi bila nasprotna pogodbam.

S tem mislim, da sem odgovoril, v kolikor je to sploh mogoče, na prvo in drugo vprašanje, ki so mi ga postavili gospodje interpelanti. Smatram za dolžnost, da omenim, da je novost v parlamentarni praksi, ako poslanci interpelirajo ministre zunanjih zadev o namERAH kake tuje vlade. Vendar sem se iz kurtoazije trudil odgovoriti interpelantom v mejah možnosti; moram pa izjaviti, da v ponovnem takem slučaju ne bi mogel prevzeti odgovornosti za definitivno uvajanje take prakse v narodno skupščino.

Treba je hladnokrvnosti, ker problem je težak

Na tretje vprašanje, ki so ga postavili gospodje interpelanti, čast mi je odgovoriti, da ne obstoje nobena nova dejstva, ki bi opravičevala storiti katerekoli nove korake. Mi sicer ne moremo tajiti, da imajo posamezne velike sile, pa tudi Italija, gotov vpliv na Balkanu. Vse, kar lahko storimo, je to, da stremimo za tem, da se ta vpliv izvršuje paralelno in soglasno z obstoječim pravnim mednarodnim redom in s principom balkanske neodvisnosti ter z našimi legitimnimi interesi. V tem pravcu se tudi suče vsa naša diplomatska akcija. Napori, ki smo jih storili dosedaj in jih bomo tudi v bodoče, da pride med nami in kraljevino Italijo do prijateljskega sporazuma v vseh vprašanjih, ki interesirajo obe državi, imajo v prvi vrsti ta cilj. Problem ni niti malo lahek in nadejam se, da bodo gospodje interpelanti soglasni z menoj, da je treba za nje

pravilno reševanje mnogo, mnogo hladnokrvnosti in dobre volje, pa tudi potrpljenja in diskretnosti. Mi moramo v tej zadevi delati z upanjem v pravičnost naše stvari in pravilnost ravnih linij naše zunanje politike, ki so v soglasju z evropskimi interesi in plemenitimi aspiracijami vseh civiliziranih narodov in gredo za tem, da se vzdrži in utrdi mir.

Ta krepka izvajanja zunanjega ministra, ki jih je cela zbornica ob prisotnosti polnoštevilno zbranega diplomatskega kora napeto in v največji tišini poslušala, so izzvala v skupščini veliko navdušenje in zunanji minister je žel buren aplavz in soglasno odobravanje.

Takoj nato je dobil besedo Svetozar Pribičević.

Pribičević napada vlado

Pribičević je v svojem govoru navajal, da je zunanji minister dr. Marinković svoječasno zameril Pašiču, ko je na neko njegovo interpelacijo izjavil, da so odnosi s sosedi korektni in prijateljski. Danes so odnosi prijateljski samo z Romunijo in morda z Grčijo in Avstrijo, niso pa z Bolgarsko in Madjarsko, najmanj pa z Italijo. Pribičević očita Marinkoviću, da je Madjarska javno izpovedala svoje težnje po reviziji mirovnih pogodb, dalje, da je Albanija popolna italijanska kolonija in da predstavlja vsled tega resno vojno nevarnost. Albanija naj pride pod kontrolo Društva narodov. — Govor Pribičevića, ki je bil posebno proti koncu poln najostrejših napadov na vlado in bil poln žalitve za predsednika in nekatere posamezne člane vlade, je izzvenel kot navaden agitacijski govor, kakršnega sta navajena Radič in Pribičević. Žaljiva kritika vlade o priliki tako važne debate, gotovo ni bila na mestu, zlasti ne, ker jo je izgovoril poslanec, ki se smatra za voditelja večje parlamentarne skupine.

Jovanović govori stvarno

Miren in deloma dober je bil govor Jovanoviča, ki se je strogo držal interpelacije in jo je skušal utemeljiti. V svojih izjavah je omenjal, da skuša Italija podjarmiti Albanijo z namenom, da si zagotovi strateško važno ozemlje kot jamstvo za varnost proti opasnosti, ko bi imela nastati za Italijo na Balkanu. Carinska unija nima drugega značaja, kakor da hoče Italija iz Albanije napraviti svojo kolonijo. Že dosedanje delovanje Italije v Albaniji dokazuje, da v resnici obstajajo take namere. Poslanec govori o oboroževanju Albanije po Italiji, ki postaja vsak dan očitnejše in večje. Nadalje govori o poslednjem zaporu meje, ki ga je izvršila Albanija napram nam. Ta zapora je bila izvršena v nasprotju z mednarodnimi pogodbami. Vsa ta akcija gre za tem, da bi Italija Jugoslavijo osamila. — Italiji se zdi Jugoslavija nevarna, ker se zelo hitro konsolidira in zato Italija povsod dela naši diplomaciji čim večje ovire. Poslanec govori tudi o delu Italije za zvezo Bolgarske, Grške in Turčije ter kritizira izjave, ki jih je dal predsednik italijanske vlade lordu Rothermereu glede revizije trianonske mirovne pogodbe.

Vse to javno kaže, da gre stremljenje Italije za tem, da bi na eni strani razbila malo antanto, na drugi strani pa na Balkanu učvrstila svoj položaj, našega pa oslabil. Trostranska pogodba med nami, Albanijo in Italijo ne more biti za nas zadostno jamstvo, kajti albansko vprašanje je po vsem tem, kar se je dosedaj v tej zvezi storilo, evropskega značaja in do gotove meje ima tudi svetoven pomen. Zato se to vprašanje na tak način ne more rešiti; kajti če interesira vso Evropo, znači to, da lepega dne lahko pride zaradi Albanije do nove svetovne vojne. Zato smatram, da bi morala Evropa stremeti za tem, da se Albanija stavi pod zaščito Društva narodov in da prevzame vso odgovornost. Svoj govor zaključuje Jovanović s ponovnim apelom, da edino Društvo narodov lahko pripomore do normalnih razmer med nami in Italijo. — S tem govorom je bila dopoldanska seja zaključena.

Črnogorec očita nesposobnost

Popoldne je govoril črnogorski federalist dr. Sekula Drljevič, ki je v svojem govoru izrazil sumnjo, da vodimo mi z načelom: »Balkan balkanskim narodom,« morda pre-

več hegemonistično in imperialistično politiko proti Albaniji. Govornik je mnenja, da se je dosedaj v politiki napram Albaniji in Italiji storilo veliko pogrešk, ki jih bo težko popraviti. Poslanec se izjavlja za popolno razorožitev in kritizira postopanje našega delegata o priliki zborovanja razorožitvene konference, ker je delegat sovjetske Rusije Litvinov predlagal popolno razorožitev. V nadaljnji svoji polemiki z voditelji naše zunanje politike je izjavil, da je naša diplomacija nesposobna.

Nato je dobil besedo poslanec dr. Pivko (SDS), ki je govoril o manjšinskem vprašanju. Podčrtaval je zlasti zatiranje, ki ga vrši Italija nad našim narodom.

Poslanec Vilder je v imenu celotne opozicije predlagal prehod na dnevni red, s katerim se vlada poziva, da stori vse, da se albansko vprašanje spravi pred Društvo narodov ter da dela na to, da D. N. prevzame polno odgovornost in protektorat nad Albanijo.

Minister dr. Marinković je nato ponovno dobil besedo ter odgovoril predgovornikom:

Nobenega ponižanja

Ni res, da bi v našem parlamentu bilo malo govora in razgovora o zunanji politiki. V teku šestih mesecev je bilo v narodni skupščini ponovno in obširno dovolj govorjenja o vseh problemih naše zunanje politike. Napadno je mišljenje, da bi se moralo o vsakem posameznem dogodku v nar. skupščini javno razpravljati. Geslo »Balkan balkanskim narodom,« je treba razumeti tako, da pripada Balkan vsem balkanskim narodom, da ostanejo balkanski narodi svobodni vseh tujih nezakonitih vplivov. Opozicija očita vladi, da nimamo še dobrih razmer z vsemi sosedi na Balkanu. Na to odgovorjam, da ni dovolj, da za to obstoja dobra volja samo na naši strani, ampak da mora obstojati tudi na drugi strani. S takimi očitki, da smo mi krivi, če nimamo dobrih razmer s sosedi, pa se podpira akcija tistih elementov, ki jih najdemo v vseh balkanskih državah, ki so nasprotni temu, da bi prišlo med balkanskimi državami do popolnega soglasja in miru. Mi bomo ne glede na to nadaljevali s svojo politiko, da pridemo do čim boljših in srčnejših odnošajev do vseh balkanskih narodov.

Z Italijo želimo iskrenega prijateljstva, zato delamo vedno iskreno na to, da do tega prijateljstva tudi pride. Smatram namreč, da je tako prijateljstvo v interesu naše države in pa, da je to želja ogromne večine našega miroljubnega ljudstva. To prijateljstvo ne sme smatrati, da bi mi s tem opustili temeljna načela naše zunanje politike. Moramo pa gledati, da se izognemo vsakega izzivanja in vsakega ponižanja.

Po ministrovem mišljenju je bil rimski pakt dober. Bil je pa nepopolen. Mi moramo naše razmerje do Italije postaviti na širši temelj. Med nami in Italijo je mnogo stvari, o katerih moramo preje prijateljsko in temeljito razpravljati, predno pridemo do končnoveljavnega izida. Na drugi strani je jasno, da med nami in Italijo ne more dolgo obstojati neurejeno razmerje, ker bi pomenjalo nevarnost za obe strani. Vsako prijateljstvo pa, ki se sklene med nami in Italijo, mora biti tako, da se bo zasidralo v ljudskih srcih, ne pa, da ostane samo na papirju podpisanih pogodb. Zato je potrebno, da je tako prijateljstvo iskreno.

Albanija mora biti svobodna

Nasproti Albaniji smo vedno zastopali stališče, da mora biti Albanija svobodna in neodvisna. Naša država je bila prva, ki je to stališče na mednarodni konferenci tudi zavzela. To stališče zagovarjamo še danes in ga bomo zagovarjali vedno. O želji, da naj vso zadevo spravimo pred D. N., pravi minister, da je politika naše vlade stremela vedno za tem, da D. N. postane najmočnejši činitelj varovanja novega pravnega reda v Evropi. Vse naše stremljenje je šlo za tem, da podpiramo D. N. v njegovih naporih. Mnenja pa smo, da ni potreba vsak posamezen diplomatski spor med dvema državama takoj predložiti D. N. Najpreje je treba poskusiti tak diplomatski spor urediti v medsebojnem prijateljskem razgovoru. D. N. naj bo poslednja instanca.

Ne delajte proti posojilu

Nato odgovarja minister Pribičeviću na njegovo kritiko glede našega posojila in pravi, da v stari Srbiji nikdar ni bilo opozicije proti zunanjemu posojilu, kakor danes to delata Pribičević in Stjepan Radič. Nikdar se ni noben opozicionalec posluževal takih sredstev, ki bi se lahko v inozemstvu smatrala kot sovražna. Ta način borbe je obsojati. Svoj govor končuje, da je naša zunanja politika zaslužila priznanje vseh objektivnih činiteljev v Evropi. Zato mi svojega položaja ne bi smeli s takimi nastopi, kakršni so nastopi Pribičevića, Radiča in tovarišev, še bolj obtežavati s tem, da podpiramo tiste, ki klevetajo našo državo.

Minister je s tem končal ob splošnem in burnem aplavzu vse zbornice. Svetozar Pribičević je razjarjen nad tem krepkim ministrovim odgovorom vstal in izjavil, da on in njegovi tovariši slej ko prej vztrajajo na svojem stališču. Smatrajo namreč, da se najema posojilo zato, da se financirajo državljanske vojne. Radi te njegove zmešane izjave je nastal v zbornici velik krah, Pribičević je moral ob splošnem smehu take svoje revolucionarne izjave dokončati.

Poslanec Miović je predlagal prost prehod na dnevni red, ki ga je skupščina z živahnimi ovacijami zunanjemu ministru in vladi tudi sprejela. Seja se je ob pol 10 zaključila.

Zakon o odvjetnikih

r Belgrad, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Sekcija zakonodajnega odbora, ki je včeraj končala razpravo o zakonu o državljanstvu, je danes nadaljevala razpravo o odvjetniškem zakonu, ki se je svoj čas prekinila. Sekcija je sprejela člene 13 do 23 z raznimi majhnimi spremembami. Od petih članov izpraševalne komisije morata biti dva praktična odvjetnika mesto samo enega. Zapisnik s stranko mora odvjetnik sestaviti v slučajih, ki jih določijo odvjetniške zbornice.

Za naše učence

r Belgrad, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Pred popoldansko skupščinsko sejo je imel sejo finančni odbor. Seja je bila kratka. Na njej se je soglasno sprejela uredba o upravi fonda za zdravniško zaščito učencev. Ta uredba temelji na odredbi finančnega zakona in določa, da morajo dijaki plačevati v ta fond po 20 dinarjev, vseučiliški študentji pa po 30 dinarjev na semester. Ta fond se bo uporabljal samo za higienske namene v korist šolskih učencev, ne sme se pa porabljati za honoriranje zdravnikov. Fond je torej predvsem namenjen za to, da se zboljša zdravstveno stanje naših učencev. Uredba se je sprejela soglasno.

★

Poslanik Kenard pri dr. Korošcu. Pred svojim odhodom na dopust na Angleško je tukajšnji poslanik Velike Britanije Kenard danes obiskal notranjega ministra dr. Korošca in ostal z njim dolgo časa v razgovoru.

Zborovanje borz. Danes se je vršila v Belgradu seja tajnikov vseh naših domačih borz. Ljubljansko borzo je zastopal dr. Dobrila. Na seji se je razpravljalo o vseh borznih vprašanjih in pripravah borznih konferenc na Dunaju in v Pragi.

Vukičević v avdienci. Predsednik vlade Velja Vukičević je bil danes sprejet od kralja v avdienco. Zjutraj ob 7 se je odpeljal v Topolo in je ostal pri kralju v avdienci od 9. do 13. ure.

Finančni minister Marković v Londonu. Jugoslovanski finančni minister dr. Bogdan Marković je prispel v London in takoj stopil v pogajanja z bankirji, ki bodo dali posojilo naši državi. Pogajanja potekajo povoljno.

Sprava med Anglijo in Egiptom?

v London, 10. maja. (Tel. Slov.) Na današnji seji angleške poslanske zbornice je zunanji minister Chamberlain izjavil, da je vsak čas pripravljen — vrata so odprta — uvaževati načrt egiptске pogodbe, s katerim bi se angleški interesi in narodne aspiracije v Egiptu spravile v sklad. V odgovoru na ugotovitev Mac Donalda, da je tekom zadnje krize trpel ugled Anglije v Egiptu, je Chamberlain ugotovil, da je Nahas paša pred nekaterimi dnevi prosil lorda Lloyda za razgovor. V tem razgovoru je Nahas paša prosil lorda Lloyda, da sporoči Chamberlahnu zahvalo za spravljivi in prijetni način, s katerim je angleški zunanji urad obravnaval zadevo, ter je Nahas paša zagotavljal, da je rad pripravljen za skupno sodelovanje.

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1-50 din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi na devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Za bimo F. Čuden

Ljubljana
Prešernova ul. 1.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
išče službe, najraje v mestu. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4049.

Tesarski polir
z dobrimi spričevali, išče mesta polirja ali stavb. risarja pri večji tvrdki. Službo lahko nastopi takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 4608.

Proste službe

Sprejemem takoj kuharico
katera razume tudi druga gospodinjstva dela. Starost do 40 let. Plača po dogovoru. Fani Polanc, valični mlin, Radeče pri Zidanem mostu.

Službo dobi

vzgojiteljica k dvema fantkoma, ki bi obenem pomagala v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 400.

Vajenec

za pekarijo se išče z vso oskrbo v hiši. Učna pogodba po dogovoru. Zaposlen bo tudi pri raznašanju kruha pri strankah. Naslov v upravi št. 4577.

Sprejemem takoj mizarskega pomočnika
z vso oskrbo. Jožef Sitar, mizar, Križe pri Trzinu.

Dobra, marljiva, izurjena služkinja
za vsa hišna dela, ki zna tudi kuhati, se sprejme. Plača po dogovoru. Bjeli, Beočin, tovarna cementa.

DEKLE,

ki je dovršila 6 mesečni tečaj gospodinjstva šole z dobrim spričevalom, želi službe kot kuharica ali sobarica pri mirni katoliški družini. Najraje v kakem mestu v Sloveniji. Opravljala bi tudi druga lahka dela. - Ponudbe je poslati na Bara Štefanič, Križevska vas 17, p. Metlika.

Dva dobra kleparska pomočnika
sprejemem takoj. - Ferdo Ferenc, Mirje 2, Ljublj.

Stanovanja

SELITVE
izvršile najboljše in najcenejše tvrdice
Javna skladišča d. z. o. z.
Ljubljana
Dunajska cesta 33.
Shranjevanje pohištva.
Telefon št. 2366.

Stanovanje
sobo in kuhinjo, iščeta 2 osebi. - Naslov pove uprava Slovenca št. 4042.

Dve stanovanji
s po 2 sobama, kuhinjo, pritliklinami, souporabo kopalnice in pralnice in vrtom ob Dunajski cesti na Brinju, odda takoj Pokojninski zavod v Ljubljani, Aleksandrova c. 12.

Vnajem

Sobo za pisarno
v velikosti 5 m² v sredini mesta se išče. Ponudbe na upravo pod »Pisarna« - julij št. 4539.

Pisarniški prostori
skladišča, delavnice, hlevi, se oddajo v najem v središču mesta. Naslov pove uprava lista pod št. 4012.

Posedstva

Prodajam po ugodni ceni le po visokoprtilično hišo z več lepimi betoniranimi kletmi, z inventarjem. Poslopje novo, 4 orale nivo, velik vrt, električni razsvetljiva, tik železnice, prometni kraj, okolica Maribora. Franc Sušterič, Hotinja vas - Slivnica pri Mariboru.

Prodaja se pol hiše
v lepem, industrij. kraju na Gorenjskem, poleg kolodvora. zaradi nezgodnih sorodniških razmer, kakor tudi pol vrta. Naslov in pogoje pod števil. 4604 na upravo »Slov.« Cena nizka.

Kdo kupi?

Srna udomačena, eno leto stara, na prodaj. - Janez Črnoga, pošta Makole.

Bencin motor
v dobrem stanju, znamke »Praga«, 6 PS, v zvezi z dinamom 30 amp. 65 Volt, montiran na vozu, dinamo opremljen z aparati, na marmor. stikalni plošči, se po ugodni ceni prodaja. - Ogleda se in cena izve pri JANKO ŠTAMBERGER, Središče ob Dravi.

Nad 100 centov dobrega **sena in detelje**
je naprodaj v ljubljanski okolici. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 4043.

Seno prešano v balah, ceno prodaja Weber, Prečna ul. 8.

Nageljne za okna in vrt
razpošilja po 10 komad. 20 Din - IVAN JEMEC, vrtnarstvo v Mariboru.

AJDO
mlevsko, 1-2 vagona, takoj prodaja Kmetijska zadruga v Ptuj.

Prodaja se dobro ohranjena **lokomobila**

28-35 PH. Cena 36.000 Din. Poizve se Ljubljana, Linhartova ulica št. 8.

Peugeot 11-35
štirisedežen, dobro ohranjen, se ceno prodaja. Naslov v upravi pod 4046.

Kdo prodaja?

Hlude
smrekove in jelove, vsako količino in v vseh dolžinah, od 4 m navzgor, kupimo franko vagon nakladalna postaja. Ponudbe s količino in ceno na: I. Magušar & Co., družba z o. z. Vrhnika.

Razpisujemo
dobavo 900 m jamskih tračnic
Ponudbe do 22. maja t. l. predložiti. - Več pri podpisani. - Direkcija držav. rudnika Zabukovca, pošta Griže.

Škurete
kratice 12 in 13 mm, kupimo več vagonov. - Ponudbe pod: »Za zaboje« št. 4545 na upravo lista.

Manufakture
kupim večjo partijo ali celo zalogo z lokalom proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na upravo lista pod »Zelo nizka cena«.

Naša obrt

Krojači in šivilje
Kroje (šnite) za dame in gospode, razpošilja Knafeč Alojzij, strok. učitelj, Križevniška ul. 2/1, Ljublj.

Tvrdo Gričar & Mejač
najdete le v Šelenburgovi ulici 3
Geslo tvrdke: **Najboljše priporočilo je dobro blago**

NAJBOLJŠI PREMOG
Cebin Wolfova 1/2

Vsak 10. kupec
klobukov dne 13., 14., 15., 16 in 17. maja dobi 1 klobuk ali 1 športno kapo zastoj v trgovini Martin Jančigaj, Jeseničce, Gorenjsko - poleg kolodvora.

Žima

najboljša in najcenejša pri **M. Masteri**
tovarna žime
Stražišče pri Kranju.

Gospodinjel - Poskusite

Plamen
idealno sredstvo za podžiganje drv in premoga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu

»Stavbno podjetje«
ACCETTO & drugovi
družba z o. z.
Maribor - Koroška ul. 11

Parkete

hrastove
dobite najceneje pri **A. Kane, Mengeš**, tovarna parketov.

Izšel je novi obširni katalog modernega pohištva
- Razpošiljava ga proti predplačilu 30 Din v gotovini ali v znakah. - Erman & Arhar, mizarstvo, št. Vid n. Ljubljana.

Vrvarske izdelke
najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni Jugoslavije: Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje. Komisijska založba Palme, Celje, Canarjeva 7, Maribor, Koroška 8 1503

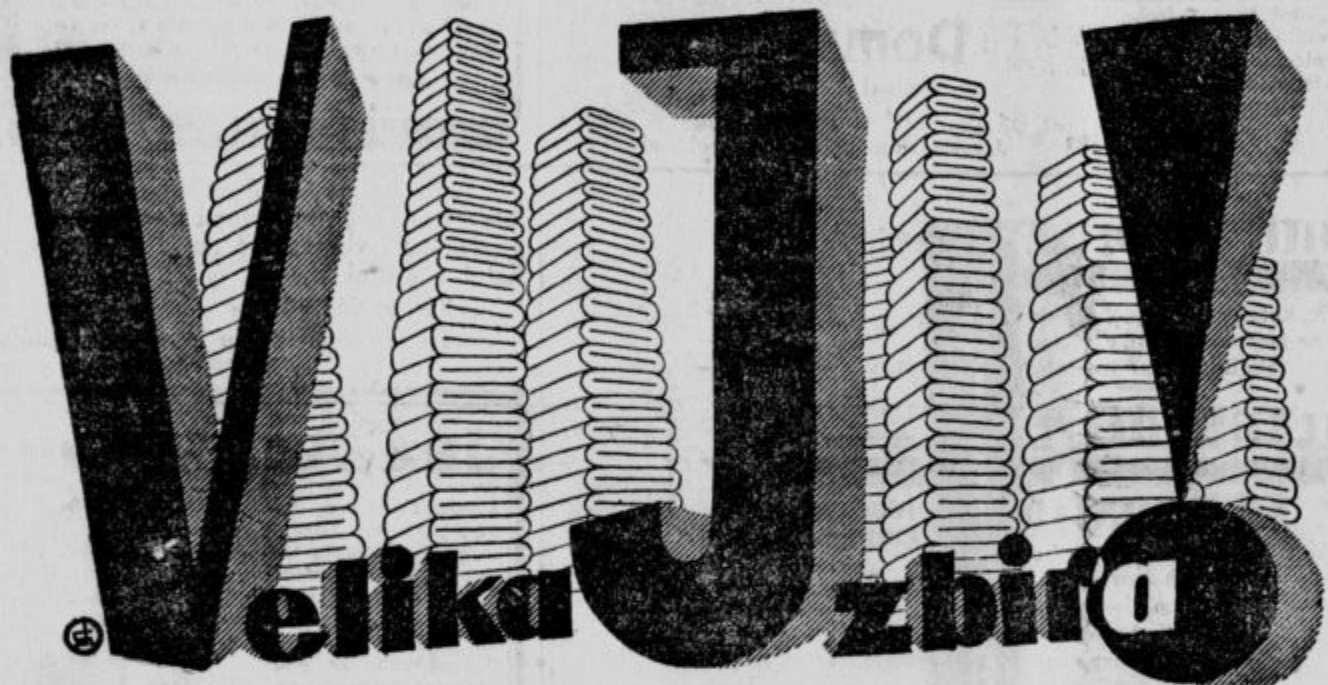
P. n. občinstvu naznanjam, da otvorim mod. urejeno **slasličarno**

v Wolfovi ulici št. 14. Vsak dan sveže, najfinišje pecivo. Za obilen poset se priporoča. - Adol Pelicon, slasličar.

»Čuk na palci«
pestro ilustriran list za humor in satiro, izhaja vsak drug četrtek in stanje celoletno samo 30 Din, polletno 18 Din. Za izdajstvo 50 Din ali 1 dolar. Kdor hoče razvedrila, naj si ga takoj naroči! Vsak naročnik dobi »Čukov koledar« brezplačno ob izidu. List je tiskan v dveh barvah. Naroča se: Uprava »Čuka«, Celje.

8 do 10%
obresti in pupilarno varno garancijo nudimo za vloge na tekoči račun. - Upravištvu »Merkur« Ljubljana.

Berite
»Slovenca«
in oglašujte v njem!

različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno znane znamke »Schroll«

A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA

MESTNI TRG št. 10

Ugodne cene!

Na željo vzorci!

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Potem se je pričel razgovor o splošnih razmerah v deželi, o kralju in njegovih zmagah, o državnem sejmu, ki se je moral sestati meseca aprila, o turški vojni, ki je grozila nemškemu cesarstvu in za katero so se že po vsej poljski nabirali prostovoljci. Pan Hieronim Ljubomirski, Malteški vitez, je imel s tem mnogo posla.

Bratje Bukojemski so napeto poslušali, kako tam na Nemškem radi sprejmejo vsakega Poljaka. Turki so namreč odkrito zaničevali nemško konjenico, med tem ko so imeli do poljskih jahačev neprimerno več spoštovanja. To je bilo sicer umljivo. Saj so pravili, da je prilezel Nemec tudi v raj, kakor imajo Nemci sploh navado in vsako stvar vtikati svoj nos. Prišel pa je v nebesa baš v trenutku, ko je Bog ustvaril konja. »Kaj je to?« je vprašal Bog Nemca in mu pokazal konja. »Pferd,« je odgovoril Nemec. »A, tako,« je zaklical Bog, »ti praviš mojemu stvoru »pfej«. Zato ne boš nikoli dober jahač!« Po teh besedah je podaril Bog konja Poljaku. Zato je postala poljska konjenica najboljše na svetu. Nemci pa so stekli peš za Gospodom in so tako dolgo moledovali okoli njega, naj jim odpusti, da so postali prav dobri pešci. - Pagovski je porabil to priliko, da ožigosa Ljubomirskega ošabnost. Slednji je baje rekel nekemu nemškemu grofu: V rokavico lahko vtaknem deset takšnih kot si ti! Zato pa je po zaslugah hvalil njegovo viteštvo, pogum in vojno izkušnost.

Ko je to čul Luka Bukojemski, je takoj izjavil v imenu vseh bratov, da ne bodo čepeli doma, temveč

da pojdejo k panu Ljubomirskemu, in sicer precej, čim nastopi pomlad. Tukaj ostanejo samo, dokler ne mine mrz, da bi zasledovali volkove in se jim pošteno maščevali za napad na panno Sienkowsko. Čeprav je Jan priznal, da se volkovi razumejo na dober grizljaj in imajo pravi okus, je človeku vendar hudo pri srcu, če pomisli, da bi lahko zverji požrle tako nedolžno golobčico! Joj, človek se mora zjokati, če le pomisli na tako strahoto! »Žal mi je samo,« je rekel, ker je bil že precej v rožicah, »da so volčje kože tako poceni. Žid plača namreč kvečjemu po tri tolarje za najboljšo krzno. A kako naj človek vzle temu zadržuje solze? Saj se ni nikomur treba sramovati solz, če so pa opravičene, kakor v tem slučaju, naj jih bo magari cel potok. Tisti pa, ki se mu ne smili čednost in preganjana nedolžnost, je sam zverina in ni vreden, da nosi pošteno viteško ime!«

Po tem govoru ni mogel več obvladati svoje ginenosti in se je milo razjokal, a bratje so sledili njegovemu zgledu. Prav za prav ni imela ta žalost nobenega pravega vzroka. Čeprav so volkovi v najhujšem slučaju stregli gospodični po življenju, vendar njene nedolžnosti niso ogrožali. Toda besede najbistrejšega Bukojemskega so strahovito omehčale njegove brate. Srca so se jim topila kakor vosek na solncu, pri čemer je razen govornika vplivalo menda tudi omenjeno kuhano vino.

Mladina je hotela zaključiti večerjo s streljanjem iz pištol na čast gospodični, a gospodar tega ni dovolil. V hiši se je namreč nahajal neki star gozdni čuvaj, zaslužen človek. Ležal je bolan in mu niso smeli motiti njegovega zdravju prepotrebne nočnega spanja.

Pan Pongovski je mislil sprva, da je ta mož

¹ Ker ni mogoče v strojnem stavku označiti poljske nosilke s posebnimi znaki, moramo pisati osebna imena, kakor se izgovarjajo, torej Pongovski (namesto Pagovski) in Belčonka (Belčacka), kar si naj izvolijo bralci v dosedanjih podlistkih popraviti!

najbrž obubožan gospodarjev sorodnik ali vsaj kak reven slahčič: drugače si ni vedel razlagati take obzirnosti. Zato je vprašal o tem človeku. Ko pa je zvedel, da je bolnik samo eden izmed hlapcev in nizkega rodu, je pogledal začudeno in nevoljno gospodarja, skomiznil z rameni in rekel: »Saj res... pozabil sem, kako vas vsa sosenska čista zbog vaše dobrotljivosti.«

»Bog daj, da ne bi ljudje o meni nič slabšega govorili!« je dejal pan Serafin: »a temu človeku dolgujem veliko hvaležnost. Pozna zelišča, kuha zdravilne pijače in zna pomagati v vsaki bolezni.«

»Potem je pač čudno, da zna drugim pomagati, sebi pa ne,« je odgovoril Pongovski. »Če mož ozdravi, vas naprosim, da ga o priliki pošljete k moji sorodnici pani Viniki. Tudi ta namreč kuha zelišča, a na žalost umirajo skoro vsi ljudje, katerim postreže s svojo pijačo... A čas bo pomisliti na počitek. Ta pot me je hudo zdelala, vino pa menda tudi. Videti je, da je prevzelo tudi vse brate Bukojemske.«

Bratje so res sedeli vsi režeči in zabuhli, z objokanimi, ugaslimi očmi. Mladi Cipranovič jih je končno peljal v shrambo, kjer je moral danes z njimi prenočiti. Po škripajočem snegu so nerodno švedrali za njim in se glasno čudili, da ne sveti mesec na nebu, kakor mu je ukazano, temveč se je spustil na skedenj in se jim reži ter pači na strehi.

Panna Sienkowska jim ni šla iz glave, niso mogli nanjo pozabiti in na vsak način so se morali o njej še porazgovoriti. Zato je mladi Cipranovič, ki ni bil nič utrujen, naročil vrč medice. Mladiči so se usedli poleg peči in ob luči plapolajočega ognja molče pili dalje. Samo cvrček, ki je pel za pečjo, je motil globoko tišino.

Končno se je pripognil najstarejši brat Jan na pečo in je pihnil v ogenj z vso sapo, kolikor so je premogla njegova pljuča. Po tem uvodu je pričel: »O, ljubi Bog! Dragi bratje, objokujte me, ker sem tako nesrečen!«

=====

LJUBSKA KNJAZNICA iz založništva jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezki: A. Sheehan, Nodlag. Povest trškega dekleta, 24 Din. vez 32 Din. - 24 zvezki: A. Marby, Hanka. Lubiško-srbska povest, 22 Din. vez 30 Din. - 25 zvezki: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 32 Din. vez 42 Din. - 26 zvezki: Storch in njegovo burlesko igranje, 14 Din. vez 22 Din. - 27 zvezki: Pregelj, Otrci soluna, 24 Din. vez 32 Din.

=====

Sve1 v slika1

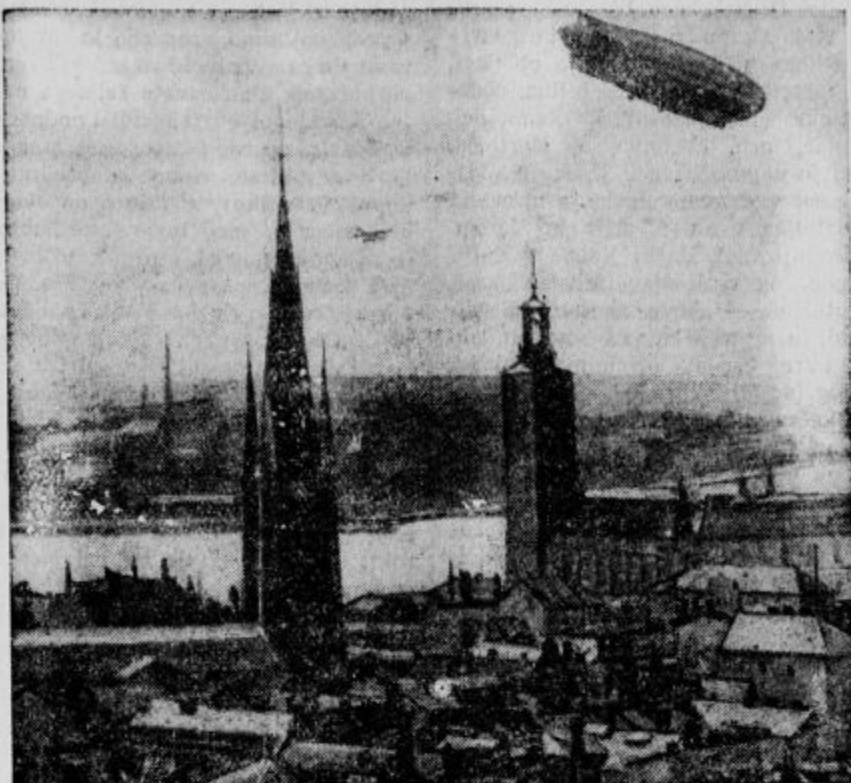

Romunski princ Karel, ki ga je sedaj Anglija izgnala, ker je dal v Londonu natisniti 2000 izvodov letakov in jih ob priliki zadnjega večkega kmečkega shoda trositi med ljudstvo.

★

Novoporočenec: »Ti Marta, tale pečenka ima nekam zelo čuden okus.«

Ona: »Tudi meni se čudno zdi. Res je, da se mi je pečenka nekoliko prismočila, toda saj sem jo namazala z vazelinom.«

Nobilov zrakoplov »Italia« nad Stockholmom ob priliki poleta iz Stolpa na Spitzberge, spremljata ga dva švedska aeroplana.

Prvaka tenisa v karikaturi: dr. Bus (Nemčija) in Zerlendi (Grška), ki sta se borila nedavno za Davisov pokal. Zmagal je Nemec, katerega pa čaka sedaj še hud boj s Španijo.

★

Gospa: »Bodite posebno oprezni, kadar brišete prah s teh dragocenih vaz.«

»Nič se ne bojte, tudi če mi takale stvarca na nogo pade, ne bo bolelo, saj so vaze tako lahke.«

Veličanstvo v komunistični Rusiji. Te dni je prispel afganistanski kralj, ki se je mudil že v raznih evropskih prestolicah, tudi v rdečo Rusijo. Sprejeli so ga na kolodvoru v Moskvi jako svečano (od leve na desno): komisar za vojno Vorošilov, predsednik Kalinin in afganistanski poslanik na desno od svojega kralja).

Perzijski šah Riza Khan, ki se je povzpел na tron od navadnega vojaka, se mnogo prizadeva, da bi čim najbolj moderniziral svojo državo. Povsod potuje in odreja sam osebno. Naša slika nam ga kaže med vrati preprostega vagona ob priliki inspekcijskega potovanja po provinci.

Tudi Poljaki se pripravljajo na prekoceanski polet. Uspeh nemškega letala »Bremen« je opogumil sedaj tudi poljska letalska majorja Kubalo (na levi) in Izikovskega (na desni), ki se pripravljata na pariškem letališču na prekoceanski polet. Leva slika nam kaže njiju letalo, desna pa oba letalca.

Catulle Mendès:

Srce in njegov spomin

1.

V vsej državi je vladala žalost in pobitost, ker se mladi kralj ni več brigal za državne posle, odkar je ovdovel. Noč in dan je samo prejel pred podobo ljubljene pokojnice.

Podoba je bil nekoč sam naslikal; da, prav zato se je naučil slikati, ker bi nežno ljubeci soprog ne prenesel, da bi obličil kdo drugi čare njene ljubljene.

Slikarji motrijo svoj model na poseben način, ki ne more ugajati ljubosumnemu, in končno ne upodobijo vsega, kar so videli; v očeh jim mora kaj ostati, če ne celo kaj v arcu, je menil kralj in ne bi tega nikomur za ves svet ne dovolil.

Tako je bila kralju edina tolažba podoba, ki je ni mogel opazovati, ne da bi jokal. Te svoje žalosti ne bi zamenjal za vse sladkosti življenja. Zaman so prihajali ministri in poročali: »Gospod, vzemirjajoče vesti dobivamo; novi kralj v Ormuzu zbira velikansko vojsko, da bi napadel našo državo.« Kralj je, kot da ni slišal in naprej strmél v ljubljeno podobo.

Nekega dne pa se je kralj silovito raztogotil in bi skoraj pobil nekega dvornega svetnika, svojega zaupnika, ker si je upal najpogostejše izraziti, da tudi še tako opravičena žalost ne traja večno in naj bi kraljevi gospod mislil na to, da bi vzveselil svoj narod z novo kraljico, pa naj bi bila že princezinja ali priprosta kmetiška hči.

»Grozno,« je vzkrikel kralj, prevzet od žalosti in jeze, »grozno, kak podel svet si mi upaš dati! Jaz, jaz naj bi pozabil na najljubše vseh kraljic in ji postal nezvest! Izgini ali pri tej priči umreš! Preden pa greš, si zapomni in razglašaj vsepovsod: Ni je ženske, ki bi z menoj kraljevala razen, ako povsem sliči

oni, ki sem jo izgubil in gleda name iz onega okvira.«

Prav dobro je vedel, da se ni vezal, ko je to govoril, ker kje na svetu naj bi živela ženska, ki bi se mogla primerjati njej, edini, ki je bila tako nedosežno lepa! Narava ne nudi dvakrat take lepote.

Ah, njene velike, baržunastočrne oči, njeni čudoviti, tekoči ebenovini enaki lasje, ki so jo temni in dolgi krasili kot kraljico noči, njeno visoko, slonokoščenobeló čelo, lepo izrezana usta z nežnim smehljajem, ob katerem sta se odkrili vrsti bleščečih se zob! O, njej enake ni na svetu, pa če bi bila tudi princezinja, ki so ji poklonile ob rojstvu vile najdragocenejše darove, ne, tako temnih las, takih oči, takega čela, takih ust ne more imeti.

2.

Minili so meseci, minilo je leto in še in še, a žalost je ostala.

Vesti iz Ormuza so bile vedno bolj vznemirljive, a kralj se ni blagovolil zanimati za rastočo nevarnost. Ministri so sicer v kraljevem imenu razpisali vojni davek, a mesto bi ž njim opremili vojsko, je šel v njihove malhe in dežela je ostala nezavarovana pred sovražnikom, čeprav je plačala za svojo obrambo gra-bežljivim težke novce. Nezadovoljnost je rastla in dan za dnem je oblegala kraljevo palačo množica, ki je prihajala, da bi tožila in prosila.

Nesrečni kralj se ni zmenil za ljudstvo, zamaknjen je bil v podobo, ki ga je s svojim tihim čarom priklepala neodoljivo nase.

Pa se je primerilo nekoč, da je kralj, baš ko se je mlado jutro sinje in rožnato razlilo v sobo, stopil k oknu, ker je prihajalo s ceste petje. Bila je jasna popevka, lepa in sveža kakor škripančkov žvrgolenje.

Kralj se je zavzel nagnil čez okno in gledal in komaj se je vzdržal, da ni veselo vzkliknil. Ne, kaj tako dražestnega kakor je ona pastirica, ki žene tam spodaj svojo čedo, ni še svoj živ dan videl. Bila je blondinka in iz-

gledalo je, ko da bi solnce pozlatilo njene lase in ne sama. Njeno nekoliko nizko čelo je bilo rdeče nadahnjeno kakor pravkar vcvetela vrtnica, njene oči so bile svetle kakor mlado jutro in usteca tako majhna, da je bilo videti, ko je pela in so bila odprta, le kakih pet biser-nih zobčkov.

Kakor je bil kralj prevzet, se je le umaknil in zakril z rokami oči, ves osramočen, da se je le en sam trenutek obrnil od svoje umrle ljubljene. Potem je pokleknil pred podobo in jo kal in se ni več spominjal, da je gnala tam doli pod oknom pastirica svojo čredo in pela.

»O,« je vzkliknil, prevzet od neznanske bo-lesti, »saj veš, da bo moje žalostno srce vedno le tvoje, ker ni je žene, ki bi ti sličila. Kraljico hočejo, toda za to bi se odločil le tedaj, če bi oživila tvoja podoba!«

3.

Pa se je zgodilo, da je kralja zelo mučno iznenadilo ko je opazoval drugi dan podobo umrle kraljice. Pomislil je nekoliko in potem rekel: »Čudo prečudno! Ali je mari soba vlažna? Zdi se, da zrak, ki ga tu diham, podobi škodl. Podoba je grozno počrnela. Saj vendar prav dobro vem, da niso bili lasje moje ljubljene kraljice tako črni, kakršne vidim tu. Ne, prav zares niso bili tako črni ko tekoča ebenovina, prav točno se spominjam, da so se zlato svetlikali. Boginji svetlobe je sličila in ne kraljici noči.«

Dal si je takoj prinesiti čopič in paleto in hitro je popravil, kar je skvarila vlaga.

»Hvala Bogu, spet so oni vonjivi zlati lasje, ki sem jih tako ljubil in jih bom večno!«

In poln bridkega veselja je pokleknil pred podobo, ki je zdaj šele sličila povsem dragemu vzoru in obnovil je prisego večne zvestobe.

Resnično, zli demon se je moral norčevati iz njega, zakaj ko so pretekli trije dnevi, je moral zopet popravljati podobo.

»Le kdo mi jo pokvari,« je vzkliknil jezno, »kdo si upa dotakniti se podobe moje kraljice!

Odkod nenadoma to visoko, slonokoščenobeló čelo? Hvalabogu, dober spomin imam in vem, da je bilo njeno nizko čelo rdeče nadahnjeno in sveže ko pravkar vcvetela vrtnica.«

Par potez s čopičem in izpod zlatih las je zardelo nizko čelo. Zdaj šele je bil zadovoljen in srce mu je vzkipevalo ob popravljeni podobi.

Toda jo in prejo, drugi dan je bilo še slabše. Jasno mu je bilo, da mora imeti kak copernik svoje prste vmes, ker kako bi bilo sicer mogoče, da bi se tako zelo spremenile oči in usta.

Ne, nikdar ni imela ljubljena oči črnih ko noč, nikdar tako širokih ust, da bi se videli skoro vsi zobje. Nasprotno! Svetle in modre kakor jutranje nebo so bile oči, ki so ga, ah, tako sladko gledale, in usteca so bila tako majčkna, da je bilo videti le par bisernih zobčkov, ko so se razmaknile rožnate ustne in je pela ali se ljubezno nasmehnila.

Mlada kralja je prevzela togota jez-a ob neokusni podobi, ki se ni prav nič skladala z njegovimi najdražjimi spomini. Če bi mogel zalotiti onega copernika — strahovito bi se maščeval. Toda zopernika ni bilo in znosil se je nad podobo. Malo je manjkalo, da je ni snel s stene in jo poteptal, ko je bila tako lažnjiva.

Pa se je polagoma pomiril in pomislil, da lahko še vse popravi. Lotil se je dela, slikal po svojem dobrem spominu in posrečilo se mu je tako zelo, da se mu je čez par ur zasmehljaj-s platna rožnat obrazek s svetlomodrimi očmi in majčkenimi ustci.

Kralj je ginjeno zavzet gledal svoje delo in je žalostno vzkliknil: »Da, to je ona, tako je izgledala moja ljubljena, nepozabna kraljica!«

Ko je nekega dne oni dvorni svetnik, ki je imel navado, kukati skozi ključavnico, in je vse videl, svetoval kralju, naj vzame za kraljico ono ljubko pastirico, ki pojoč goni vsako jutro svojo čredo mimo gradu in popolnoma sliči podobi lepe rajnice, le da je močnejše še lepša — ni kralj nič več ugovarjal.

Vojna na vzhodu

Vadlanje za Kitajsko traja že tako dolgo, dežela se pustoši in narod se mori med seboj s tako srditostjo, da nas novice iz daljnega vzhoda v zadnjem času niso več vznemirjale, ker se nam je zdela kitajska žalostna že vsakdanja. Te dni pa so dospeli iz daljnega vzhoda vesti, ki resno ogrožajo vsaj kolonialni svetovni mir. Med Japonci in Kitajci je namreč prišlo do rednih vojnih operacij.

Ni nova stvar, da posega Japonska na kitajsko zemljo. Japonski imperijalizem ni mnogo mlajši od drugih svetovnih sil. Pred dobri tridesetimi leti smo imeli japonsko-kitajsko vojno. V začetku tega stoletja rusko-japonsko in tudi med svetovno vojno vstajajoča, modernizirajoča se Japonska ni držala križem rok. Segla je po bivših nemških kolonijah na Kitajskem, vsedla se v Tsingtau, gospodarsko se oprijela Šantunga in Mandžurije, dokler se ni leta 1921. sklenil kitajski dogovor med Francijo, Anglijo in Ameriko, da se mora čuvati suverenost, neodvisnost, krajevanja in upravnega celovitost Kitajske — in se je Japonska začasno umaknila iz Kitajske.

Toda ne za dolgo. Že leta sem divja med stomilijonskimi Kitajci meščanska vojna. Severna in južna Kitajska, vsaka podpirana od drugih velesil, bijeta boj za premoč; vstaja nacionalizem, vmešava se sovjetizem, preko trupel nasprotnika koraka zdaj ta, zdaj oni general, vojna sreča se menjava, in kjer si je mela roke v začetku Moskva, sta se poslednja smejala London in Washington. Velesile so uspele tudi v tem, da so razbile bivšo enotno nacionalistično fronto in v to polno zmešnjavo je sedaj najradikalnejše posegla Japonska.

Uradni razlog, katerega navaja japonska vlada, je ta, da mora ščititi življenje in premoženje svojih rojakov na Kitajskem, ker da tam niso več varni. Zmagoviti general iz juga, Čangkaisek, prodira proti severu, pozivlja nacionaliste v boj zoper tujerode in je kriv na tem, da je prišlo v Šantungu do pokolja nad Japonci, sežiganja tuje lastnine; da se proglasa splošen bojkot japonskemu blagu. Japonska da mora varovati svoj interes v Mandžuriji, zavarovati še nadalje izvoz proizvodov svoje visoko razvite industrije in zato — ker dosedanj diktator sev. Kitajske general Čangsolin ni več zanesljiv, podkupljen od »drugih« — odposlati zadosti močne vojaške sile na kitajsko tla, da se izpolni zahteve: Umaknitev južno-kitajskih čet, kaznovanje poveljnikov, ki so krivi pokoljev, razorožitev južno-kitajske armade in prenehanje s sovražnostmi. Južno-kitajska vlada je v odgovor vložila protest, prosila za intervencijo Severno Ameriko in Društvo narodov, Japonska pa zopet odgovorila z bombardiranjem Tsinangfuja in zapovedbo v vsakem oziru važne provincije Šantunga.

A dejanski razlog? Iz te kitajske teme se izloči tuj kapital, ki hlasta po Kitajski. Brez dvoma je Japonski nevedečno, da je južna Kitajska na zmagovitem pohodu in da bi bila, ko je že prišla v provincijo Šantung, v stanu potisniti v brezpomembnost dosedanjega japonskega zaveznika Čangsolina, ki se v ostalem že itak odreka državljanski vojni. Da bi bila dalje v stanu oklicati splošen bojkot Japonski in s tem staviti v nevarnost dve tretjini japonskega izvoza. Brez dvoma je pa tudi, da ima južna Kitajska svoje zaveznike. Stalni stiki z Washingtonom, prošnja v ameriškem zunanjem ministertvu, naj Amerika spodi Japonce iz Kitajske, so dovolj zgovorni dokazi. Amerika sama pa je itak s svojim gospodarstvom že davno močno angažirana na Kitajski, enako pa tudi na odpiranju Japoncev povsod, kjer bi se jim moral umakniti ameriški politični in gospodarski imperijalizem. Zato tudi ni dvoma, da japonske trditve, da ji gre le za brambo varnosti življenja, ne držijo, kakor tudi ne drži kitajski dogovor, da je treba spoštovati neodvisnost Kitajske...

Gospodarski imperijalizem Japonske in Amerike sta se spopadla v deželi, ki je neizmeren — odjemalec in ki naj trpi, da drugi bogatijo. Kaj se bo iz te nove zmešnjave končno razvilo, ni mogoče predvidevati. Da se ne bo umaknila Amerika, je pa skoraj gotovo. Zanimivo in morda enako odločilno pa bo, kaj bo z dosedanj trenutno rezerviranostjo Anglije, katere glavna kolonialna sila je enako na vzhodu in ki se, vsaj radi Kanade, ne bi rada zamerila Ameriki.

Japonci bombardirajo

v London, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Nankinga so japonske čete večerj zopet tri ure bombardirale mesto Tsinanfu, pri čemer je bilo nad 500 oseb ubitih in mnogo hiš porušenih. Prebivalstvo beži na jug. Neka oficijelna izjava japonskega poslanstva v Londonu, dana listom, potrjuje, da je Japonska odposlala čete. Izjava naglašja, da so bile čete odposlane, da varujejo življenje in imetje Japoncev na Kitajskem. Japonska bo čete umaknila, ko poneha potreba njihove prisotnosti. — Med neprestanimi srditimi boji so japonske čete zasedle šantungsko ozemlje. Kitajci so imeli velike izgube, dočim Japonci o svojih izgubah ne poročajo. Severno od Rumene reke je pregrpiranje čet v polnem teku. Dosedaj je samo malo južnih čet prekorčilo Rumeno reko severno od Tsinanfuja. Težišče operacij je pri Fengjušangu.

Karol prosi angleško vlado

v London 10. maja. (Tel. »Slov.«) Včeraj zvečer je prišel k romunskemu princu Karlu policijski uradnik grofije Surry in mu sporočil, da če ne ugodí zahtevi notranjega ministristva in čimprej odpotuje, ga bodo angleške oblasti nasilno izgnale.

Prince Karl namerava vložiti priziv proti odredbi notranjega ministristva radi izгона iz Anglije. Njegovi angleški prijatelji so se že obrnili do znanih angleških odvetnikov, da ugotovijo, ali imajo angleška sodišča pravico odgoditi izvršitev naredbe, s čimer bi princ Karl pridobil nekoliko časa za bivanje na Angliškem.

V Londonu je razširjeno mnenje, da je romunski princ Karl žrtve lorda Beaverbrooksa. Imenovani lord in morda prej tudi lord Rothermere sta opozorila angleško vlado

na obnašanje princa Karla, ki je potem preprečila njegove načrte. Te domneve se opirajo na poročilo »Daily Maila«, glasom katerega sta Karlov gostitelj Barbe Jonescu in neki znani angleški balkanski gostitelj posetila lorda Rothermerea, da ju je sprejel Rothermerov privatni tajnik, kateremu sta sporočila, da želita, da bi »Daily Mail« natisnil Karlov manifest. Ko je lord Rothermere to odklonil, je najbrže Jonescu šel k lordu Beaverbrooksu, ki je na videz predlog sprejel, vsled senzacionalnega poročanja o Karlovih načrtih pa na to opozoril vlado. — V Budimpešti je bilo odposlano uradno svarilo, ker se domneva v angleških vladnih krogih, da je zaledje Karlovega puča prej iskati v Budimpešti kakor v Bukarešti. Sinatra se za gotovo, da bo Karlova prošnja za preklic izгона odklonjena.

Če zbežiš v Jugoslavijo...

ž Gorica, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Danes se je zaključil pred goriškim tribunalom proces proti 23 obtožencem iz Breznice pri Zireh, ki so bili obdolženi, da so v noči 4. marca v Bogatajevi gostilni v Breznici napadli tri finančne strežnike in jih razorožili. Bogatajeva, ki sta bila obtožena, da sta brez dovoljenja točila vino, sta se radi nekompetence prepustila preturi v Idriji. Izmed obtožencev jih je bilo več obsojenih v odsotnosti, ker so zbežali v Jugoslavijo. Državni tajnik je predlagal, naj se štiri ženske radi pomanjkanja dokazov oprostijo, ostali pa naj se povprečno obsojijo na 3 in pol leta. Izmed navzočih je sodišče oprostilo Ignacija Mohoriča radi pomanjkanja dokazov, druge pa, ker niso zagrešili nobenega dejanja. Drugim petim, ki so zbežali v Jugoslavijo, je prisodilo sodišče sledeče kazni: Rudolfu Ističu in Antonu Zaklju po 25 mesecev in 180 lir globe, Ludviku Strelu in Mateju Zaklju 20 mesecev in 25 dni in 50 lir globe, Karlu Strelu 1 leto in 15 dni in 120 lir globe. Razpravi je prisostvovala vsa vas. Navzoči so bili vsi izpuščeni.

ČSR prizna Rusijo

v London, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča diplomatski poročevalec »Daily Telegraph«, razmišlja češkoslovaška vlada o tem, da kmalu sklene z Rusijo pogodbo v svrhu popolne vzpostavitve diplomatskih odnosov, ki je bila ob prekinjenju angleško-ruskih odnosov že dogotovljena, pa jo je Praga z ozirom na Anglijo odgodila. Najbrže je dr. Beneš sedaj v času svojega bivanja v Londonu v tem pogledu sondiral tla.

Moskva skrbno opazuje...

v Moskva, 10. maja. (Tel. »Slov.«) V Moskvi naglašajo glede italijansko-turških in grško-italijanskih pogajanj, ki jih pazno sledujejo, da so prepričani o lojalnosti turške vlade napram Rusiji in da ni ugovorov proti sporazumu Turčije z Italijo in Grško. Vendar pa se zdi, da italijansko-turška pogajanja povzročajo nekoliko nemira, ker mislijo v Moskvi, da išče Turčija potom Italije in Grške zveze z Romunijo in Poljsko, ki kažejo protisovjetsko tendenco.

Streljanje na poljsko-ruski meji.

v Varšava, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Na rusko-poljski meji je v zadnjem času prišlo do cele vrste obmejnih incidentov in krvavih dogodkov. Začetkom tedna so ruske obmejne straže ustrelile na obmejni reki dva poljska ribiča. V obmejnem mestu Vilejki blizu Vilne je bil neki ruski obtoženec, baje član Čeke, ko so ga iz sodišča odpeljali v ječo, kakor se uradno poroča, »na begu ustreljen«. Pri Stolpeih pa so skušale tri osebe v poljskih vojaških oblekah prekorčiti rusko mejo.

Pešadija z bombami

v Milan, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor javlja »Gazzeta del Popolo«, bo italijanska infanterija oborožena z novimi karabinkami, ki bodo opremljene tudi z avtomatičnimi metalci bomb. S temi se bodo majhne bombe z gotovostjo lahko metale do 200 metrov daleč in porabljale obenem kot ročne granate. Vsak infanterist bo imel v budoče 12 takih bomb, zato pa manj municije za puško. V vrhovnih mestih vojske se napovedujejo izpremembe. Komandant armadnega kora v Palermi Di Giorgio bo premeščen v pomožno službo.

Francoska levica se zbira

v Pariz, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Skupina radikalne levice (Loucheur) se je zopet konstituirala in sklenila, da ohrani svojo staro samostojnost, da pa ostane v prijateljskih odnosih s Herriotovimi radikali. Skupina bo imela menda 65 poslancev. Radikalna stranka departementa Seine je sklenila, da ostane še nadalje v čvrstih odnosih s socialisti in da bo z njimi tvorila enotno fronto pri bodočih občinskih volitvah.

★

V Korintu novi potresi. Danes sta bila v Korintu zopet dva nova potresna sunka.

Vihar podira hiše. Velik ciklon je porušil šolsko poslopje v sicilijanskem mestecu Radusa in več drugih poslopij. Dosedaj so potegnili izpod razvalin 3 mrtve in več ranjenih.

Plaz zasul vlak

v Milan, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je utrgal velik plaz in padel na železniško progo Jakin-Brindisi med Grottamare in Cupra maritima. Ponoči je zapeljal neki osebni vlak v to zemljo in skočil s tira. Po prvih poročilih je 13 potnikov mrtvih, mnogo pa težko in lahko ranjenih.

Zadnje vesti poročajo, da je bil gorski plaz pri Grottamari večji in ima večje posledice, kakor se je prvotno mislilo. V vlak, ki je zavozil v skale, je bilo 6 potnikov mrtvih, 11 pa ranjenih. Od osebja vlaka je mrtev en zavirač, 6 mož pa je ranjenih. Zasutih je bilo tudi več hiš. Iz ruševin so dosedaj potegnili 12 mrtvih in 17 ranjenih. Bati se je, da je pod razvalinami še več žrtev.

Pogreb Alberta Lebana

d Gorica, 10. maja. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je ob ogromni udeležbi vršil v Kojsem pogreb pokojnega župnika Alberta Lebana, ki ga je v terek jutraj zadela kap. Pogreba se je udeležilo okrog 60 duhovnikov iz vse Goriške. Nagrobnice so peli zbori iz Šturij, Gorice in Kojsega. V cerkvi je govoril profesor Terčelj, na grobu pa dr. Janko Kralj. Pokojnik je bil znan kot eden izmed prvih kulturnih delavcev na Goriškem.

Ušel - zalet - ustreljen

v Pariz, 10. maja. (Tel. »Slov.«) »Quotidien« poroča iz Nizze, da je bil protifašistovski delavec Balestra, ki se je pred več meseci izselil iz Italije v Francijo in ki je pred kratkim hotel posetiti svoj rojstni kraj, pri prekoračenju meje aretiran in bil imel priti pred fašistično izjemno sodišče. Med transportom pa je ušel, toda še preden je dosegel francoško mejo, ga je fašistična milica zajela in ustrelila.

J. Š:

Čsl. politični položaj

Gotovo bi te dni doživeli preokret državne politike v socialistično smer, če ne bi imeli pri vladni spremembi besede tudi parlamentarni krogi. Gotovi činitelji so si prizadevali na vse mogoče načine, da razbijejo sedanjo vladno večino. Vršil se je hud zakulisni boj med gradom in sedanjo vladno večino. Najprej so skušali nasuti ogenj in žveplo na čsl. LS in njenega voditelja, sedanjega poslevočnega podpredsednika vlade msgr. dr. Šramka. A Šramek je izredno spreten diplomat. Ko je že celo dobro informirani Prager Tagblatt prinesel z debelimi črkami, da je čsl. LS popolnoma izolirana, tedaj se je pokazalo, da se vladna večina drži čsl. LS kakor klešč. Nato so poskušali zanesti zmešnjavo v agrarno stranko. Ker ni upati, da bi min. predsednik Švehla v doglednem času ozdravel, so začeli neodgovorni činitelji zahtevati vladno rekonstrukcijo. Kakor v vsaki svobodomiselni stranki, jih je tudi v agrarni stranki več takih, ki hrepene po časti in ministrskem stoleu. Radi tega je bilo pozvanih na dvor več odličnih agr. voditeljev, celo dr. Hodža, ki ga dvorna kamarila sovraži, ker je velik prijatelj čsl. LS in nevaren nasprotnik dr. Beneša. Pred sestankom osmičke (t. j. predstaviteljev vladnih strank) je prišel v parlament na zaupen razgovor sam kancler min. dvora dr. Šamal. Tem zanimivejši je bil zato soglasen sklep osmičke, ki je zgodovinskega pomena, da hoče koalicija izvršiti svoj program, zlasti pa izvršiti spremembo socialnega zavarovanja, ki se ga socialistični voditelji in agitatorji boje. S tem sklepom je šel po daljšem času zopet na dvor msgr. dr. Šramek.

Ta sklep je socialiste presenetil in hudo razdražil. Vlada je namreč pripravila tri zakonske predloge v korist delavstva in sicer zakon o zavarovanju zasebnih nameščencev, načrt zakona o noveli gentskega sistema podpor za nezaposlene in zakonski načrt o starostnem zavarovanju. Socialisti so hoteli ravno zato sedaj v vlado, da bi se lahko ponašali s tem pavovim perjem. Kriza pa je sedaj odgodena vsaj do izida zapadnoevropskih volitev. Le, če bi se Švehlova bolezen nenadoma končala s katastrofo, bi butnilo zopet na dan vprašanje vladinega predsednika, ki bi bilo takrat zelo težavno. Toda brez zastopnikov katoliškega ljudstva je sedaj vsaka vlada nemogoča.

J. M.:

Kaj je pridobila Slovenija z davčno reformo?

(Glej »Slovenec« z dne 6. maja 1928, št. 104.)

V. Rentnina. Dokler uživajo obresti hranilnih vlog davčno prostost, je rentnina za Slovenijo podrejenega pomena. Večje gospodarske važnosti postane rentninski davek, čim finančna uprava za navedene obresti ukine dosedanj davčno prostost.

Da je finančna uprava zadnja leta s finančnimi zakoni za l. 1927-28. in za l. 1928-29. priznala obrestim hranilnih vlog prostost od rentnine, je bila vzrok predvsem akutna in trajna denarna in gospodarska kriza, ki je napotila hranilce, da so postali pri nalaaganju glavnih imovine silno oprezní. Ker ni znamenj, da bi sedanja gospodarska depresija prenehala že v letu 1929., bi bilo finančno politično umestno, da se sedanja davčna prostost obresti hranilnih vlog z bodočimi finančnimi zakoni podaljša vsaj še za par let, to pa tem bolj, ker povzročajo davčne stope nove rentnine nekaj višjo obremenitev napram davčnim bremenom po dosedaj veljavnih zakonih.

Člen 69. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 normira namreč dve davčni stopnji in sicer nižjo, 8% na obresti hranilnih vlog in 15% rentnino za ostale rentninskemu davku zavezane prejemke.

Nesporno je 8% davčna stopa za sedanje gospodarske razmere previsoka. Uvaževati je namreč, da se rentnina od obresti hranilnih vlog običajno prevljuje na dolžnike in sicer potem višje obrestne mere. Visoka rentnina pomenja torej v svojem posledku podražitev kredita. S stališča gospodarske konsolidacije bi pa rabili baš sedaj čim bolj cenen kredit. To pa tem bolj, ker ima davčna reforma itak tendenco, da ublaži dosedanja davčna bременa.

Razliko v obdabi obresti hranilnih vlog nam kaže sledeči primer. Ako imamo vlogo, koje obresti bi dale letno znesek per 10.000 dinarjev, bi po dosedaj veljavnih davčnih zakonih plačali nastopno rentnino (seveda, ako ne bi tu veljala davčna prostost finančnih zakonov za leto 1927-28. in 1928-29.): a) 2% rentnino per 200 Din, b) 100% enotni državni pribitek per 200 Din, c) 30% izredni državni pribitek per 120 Din, d) invalidski davek per 124 Din in d) komorsko doklado per 62 Din. Celotno davčno breme po dosedanjih davčnih zakonih bi znašalo torej 706 Din.

Po davčni reformi bi znašala rentnina 800 Din, torej nekaj več kot bi se dosedaj na tem davku plačalo.

Istotako je tudi 15% davčna stopa za ostale rentnini zavezane prejemke nesporno previsoka. Po večini gre tu, vsaj v Sloveniji, za gospodarsko šibkeje zavezance. Zato je potrebno, da se pravkar navedene davčne stope naknadno izdatno znižajo in da se poleg tega normira splošen, davka prosti minimum, ki ne sme biti nižji od zneska per 12.000 Din.

VI. Uslužbenški davek. Službeni prejemki so bili do davčne reforme obdačeni: a) z davkom na zaslužek od telesnega dela, b) z davkom na službene prejemke zasebnih in samoupravnih (duševnih) nameščencev in c) z davkom na službene prejemke državnih, duševno zaposlenih nameščencev. Bistvena hiba dosedanjega sistema je obstojala v tem, da se na rodbinsko stanje (žena, nepreskrbljeni otroci itd.) sploh ni oziralo, dočim pozna novi uslužbenški davek davčne olajšave, ki se nanašajo na število nepreskrbljenih zakonskih otrok in vrhu tega normira tudi še davka prosti minimum. Vsekakor odgovarja novi uslužbenški davek bolj stališču moderne finančne vede kot pa dosedanj davki na službene prejemke.

Novi uslužbenški davek ima tendenco, da ublažuje davčna bременa za gospodarsko šibkeje sloje. V koliko je davčna reforma dosegla ta namen, nam kažejo sledeči primeri:

Dva brata sta telesna delavca. Prvi je neporočen in ima 600 Din tedenske plače, drugi je poročen, ima tri otroke in prejema na teden po 700 Din. Prvi je plačeval na 3.3% davku na telesno delo 19.80 Din, drugi pa 23.10 Din. Po davčni reformi bi plačal prvi delavec 18 dinarjev, drugi pa 20.50 Din.

Dalje imamo dva brata, ki sta nameščena proti mesečni plači. Prvi je brez otrok in ima 2000 Din mesečne plače, drugi ima dva otroke in mesečne plače 4500 Din. Po dosedanjih davčnih predpisih bi plačeval prvi uradnik mesečno: a) na temeljnem davku znesek per 86 dinarjev, b) na invalidskem davku znesek per 20.83 Din, c) na komorski dokladi pa znesek per 10.42 Din, torej skupaj 111.25 Din. Drugi bi plačal: ad a) 247.50 Din, ad b) 70 Din, ad c) 35 Din, torej skupaj 352.50 Din. Po davčni reformi bi plačal prvi uradnik 53 Din in drugi uradnik pa 248 Din uslužbenškega davka.

V formalnem oziru je ustroj uslužbenškega davka precej okoren. Umestno bi bilo, da se plačevanje davka naknadno kar najbolj olajša. V to svrhu naj bi se delodajalcem dovolilo, da ga v vrh primerih odpremljajo četrtletno.

V splošnem nam davčna reforma prinaša izdatno razbremenitev. Nevarnost višje obdačbe pa obstoji pri zemljariini in pridobniní. Zato je tema dvema davkoma v budoče posvečati osobito pažno.

Turčija dobi telefon. Turčija bo sedaj končno uvedla v svoji državi telefon. Vlada je po dolgotrajnih pogajanjih sklenila z neko »vedsko« tврdko pogodbo, s katero se je tврdko obvezala zgraditi v petih letih telefonske zveze med Angoro in med najvažnejšimi mesti Turčije. Zveza med Angoro in Carigradom bo gotova v 10 mesecih. Turčija je dosedaj glede telefonskih zvez zaostala zato, ker je svoječasno sultan Abdul Hamid prepovedal uvedbo telefona.

Turčija popuša Grčiji. V grških političnih krogih so dospeli vesti, da turška vlada sedaj pri pogajanjih z Grško kaže več popustljivosti, tako da so začeli upati na to, da bodo pogajanja uspela.

rajo udeležiti tudi vsi še nepotrjeni fantje letnikov 1903—1907 in vsi začasni invalidi.

□ Na poti v bolnišnico umrl. Srčna kap je zadela 82 letnega Antona Kranerja iz Krčevine. Rešilni oddelek ga je hotel prepeljati v bolnišnico, pa je med potjo umrl. Prepeljali so ga nato v mrtvašnico na Pobrežje.

□ Potovanje po Jugoslaviji. Po kratki seji oblastnega odbora »Jadranske straže« bo danes zvečer ob 20 v mestnem kinu (Apolo) predvajanje filma »Potovanje po Jugoslaviji«.

□ Koncert. Danes v petek, dne 11. maja, ob 20 koncertira v veliki Unjonski dvorani mariborska Glasbena matica s svojimi triumfalnim švicarskim sporedom. To je ob enem tudi njen edini letošnji vokalni koncert, zato opozarjamo naše čitatelje na istega ter jim priporočamo, da si preskrbe vstopnice že v predprodaji, ker bo pri večerni blagajni naval okoličanov.

□ Materinski dan. Za čim dostojnejšo proslavo Materinskega dneva se naši umetniki z vso vno vadijo in pripravljajo. Ker bo cela prireditel zelo lepa, vabimo vse prijatelje mladine posebno pa še stariše, da pripelejo svojo dečo. Vstopnice za prireditev, ki bo v nedeljo ob 15 v gledališču, se dobijo v predprodaji pri dnevni blagajni.

□ Smrtina kosa. Včeraj je umrla v Mariboru gospa Julija Pfeffer roj. Kožar.

□ Strelska družina v Mariboru priredi v nedeljo 13. t. m. na vojaškem strelišču v Radvanju svoje prvo ostro streljanje. Ob pol 9 zbiranje članov na Trgu Svobode, odkoder bo odhod točno ob 9 dopoldne z vojaško godbo na čelu.

□ Peta žrtev nesreče na Dravi najdena. Pri Sv. Marjeti niže Ptuja je Drava vrgla na kopno Danico Lešnikovo, katera je skupno s svojo mamo in sestro preminula v valovih Drave 10. aprila pri Felberjevem otoku. Pokopali so jo na pokopališču na Pobrežju.

Turisti, skavti! Vse sorte potrebščine po najnižjih cenah pri P. Magdič, Ljubljana

Občni zbor društva »Trgovska akademija« v Ljubljani

Včeraj se je vršil v posvetovalnici Zbornice TOI v Ljubljani ob navzočnosti odličnih predstavnikov naše trgovine in industrije in našega trgov-

skega šolstva redni občni zbor društva »Trgovska akademija« v Ljubljani. Iz poročil predsednika g. Ivana Jelačina ml., blaginika g. gen. ravn. Tykača in tajnika g. dr. Josipa Pretnarja je razvidno, da je to društvo, ki ima namen, zgraditi in modernizirati našo Trgovsko akademijo ter podpirati višjo strokovno naobrazbo in prakso našega komercialnega naraščanja doma in v inozemstvu, s tihim a vztrajnim delom doseglo v kratki dobi svojega obstoja izredno lepe in razveseljevalne uspehe. Društveno premoženje je poraslo do konca leta 1927 na okroglo en milijon dinarjev. Upanje je torej, da ni daleč čas, ko dobi naša trgovska akademija svojo lasno zgradbo, ako bo tudi država storila svojo dolžnost. Društvena loterija je izpadla ugodno.

Posebno točko dnevnega reda je tvorilo vprašanje ustanovitve dveh štipendij v skupnem znesku do 20.000 Din. Na podlagi poročila g. predsednika Jelačina se je sklenilo ustanoviti že z letošnjim letom tri dve štipendiji in sicer za one absolvente Trgovske akademije, ki bi šli v inozemstvo, da se oni praktično izobrazijo, odnosno specializirajo. Za te štipendije se izdela poseben pravilnik.

Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika g. Ivan Jelačin ml., za podpredsednika gg. gen. tajn. dr. Fran Windischer in Al. Lilleg, za blaginika g. gen. ravn. Tykača, za tajnika g. dr. Jos. Pretnar, v odbor pa gg. Fr. Bonač, Ant. Rojina, direktor dr. Böhm, Meden, ravn. Krofka, Ing. M. Suklje, Ing. Subic, Jak. Horvat, prof. Sič, Sarabon, ravn. Skubec, g. ravn. Tosti, Juraj Verovšek in St. Florjančič, za preglednika gg. Fr. Stupica in Avg. Skaberne.

Sport

FINALE PRVENSTVA LNP.

V nedeljo, 13. t. m. Ilirija-Maribor.

S. K. Ilirija tre ISSK Maribor igrata v nedeljo, 13. t. m. ob 16.30 na igrišču SK Ilirije kot prva Ljubljane in Maribora odločilno tekmo za letošnje prvenstvo LNP-a. Kot predtekma se vrši ob 15. prvenstvena tekma Svoboda-Krakovo.

Ilirija se je morala že lani in predlanskim v finalu z mariborskim prvacom trdo boriti za prvenstvo. Sedanje odlično moštvo ISSK Maribora pa je bolj kot dosedanj mariborski prvaki sposobno nastopiti kot resen tekmeč za podsestavno prvenstvo. Njegova laskava zmaga nad Ilirijo v Mariboru 22. m. m. dokazuje dovolj nazorno, da gre ISSK Maribor v odločilno borbo za naziv prvaka LNP-a za 1927-28 z docela realnimi izgledi.

Turistika

T. K. Skala priredi v soboto, dne 12. t. m. skupen izlet članstva na Kofce. Odhod z večernim vlakom. V slučaju neugodnega vremena se izlet vrši v sredo pred praznikom ob istem času. Člani, udeležite se polnoštevilno!

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani (Osr. odbor) opozarja svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši danes ob 20 v vrtnem salonu »pri Levu« na Gosposvetki cesti z običajnim dnevnim redom.

Ponarejevalec bankovcev — oproščen

Včeraj popoldne se je vršila porotna razprava proti Janezu Selanu, ki je izdeloval in razpečeval ponarejene bankovce.

Razpravi je predsedoval dr. Gradnik, votanta sta bila: svetnik Avsec in okr. sodnik Verbič. Drž. pravdniki so zastopali dr. Mastnak, obtoženca je zagovarjal dr. Fr. Novak.

Selan napravljajo prikupljiv vtis inteligentnega, mirnega moža. Je srednje velik, odgovarja mirno, očitno dobro pripravljen. Pozneje se mu pozna razburjenje in nemir.

Na vprašanje predsednika navaja, da je rojen v Savljah, obč. Ježica. Tam še živi njegov oče, dočim mu je mati zgodaj umrla. Ljudsko šolo je obiskoval na Ježici ter pozneje v Komendi. Bil je vedno odličnik v vseh predmetih. Naučil se je sam raznih slovanskih jezikov, tako da prilično obvlada češčino, poljščino, ruščino, srbohrvatsko pa popolnoma. Zanimal se je vedno za razne znanosti. Tako se je bavil z raznimi knjigami o agronomiji, geografiji, aritmetiki, mehaniki, fiziki, kemiji itd. »V šoli sem nekatere predmete bolj znal kot učiteljica«. (V dvoran smeh.)

Do 12. leta je živel doma pri očetu, potem se je pa preseil v Suhadole, kjer je bila doma njegova mati. Tam je namreč brat njegove matere, ki je umrl brez otrok, zapustil vsem trem sestrim otrokom posestvo, katero je imel kot najstarejši prevzeti Janez, a bratu in sestri bi imel izplačati doto. Ta je znašala po 2000 kron, vendar je obtoženec sam iz lastnega nagiba to doto povišal in obljubil dati vsakemu po 100.000 kron, ker da se mu ni zdelo pravično, da bi on imel posestvo, a onidve le malenkostno svoto.

L. 1923 se je oženil. Nato je šel k vojakom, kjer je bil takoj dodeljen v pisarno k pomočniku šefa vojnne bolnice. Pri predstojnikih je bil priljubljen posebno radi svoje pridnosti in vestnosti ter poštenosti. Silili so ga celo, naj ostane nadalje pri vojakih, ter mu obetali takoj čin admin. podnarednika.

— Kako ste potem začeli doto?

Na vsak način sem se hotel najprej rešiti dolga, to je, izplačati doto. Spravil sem skupaj 130 tisoč kron, deloma z delom in žulji svojih rok, deloma pa s prodajo lesa v svojih gozdovih. Denar sem hotel dobro naložiti. Ker sem nameraval pogozditi nanovo gozdne parcele, ki sem jih bil izsekal, sem se za strokovno mnenje o tem obrnil do agronoma Jamnika, ki ga sicer osebno nisem poznal, a sem ga spoštoval kot gospodarskega strokovnjaka. Pri teh pogovorih sva prišla tudi na denar in me je Jamnik ob tej priliki nagovoril, da sem vložil ta denar — 130.000 kron — v Peskovo »Ljubljansko posojilnico«.

— Kdaj ste potem ta denar izgubili?

— Prišlo je čez eno leto potem sem čital v časopisih o reviziji Lj. posojilnice. Oglasil sem se radi informacije pri tujak, sodnjik, kjer so mi povedali, da bo najbrž vse zgubljeno, kar imam tam naloženega. Te je name tako vplivalo, da tega nikdar ne pozabim.

— Ali ste to komu povedali?

— Ne, nikomur. Sram me je bilo. Tudi imam to navado, da nikomur ne pripovedujem ne o dobrih, pa tudi ne o slabih dogodkih svojega življenja. Tista zguba me je tako potrla, da nisem bil več zmožen misliti normalno. Hodil sem semintja, poležaval, za delo sploh nisem bil, neka mora je ležala nad mano, neka megla je bila okoli mene. Hotel sem dvigniti in urediti posestvo, da bi bilo vzor vsem, ko pa sem bil ta denar zgubil, sem uvidel, da sem s tem zgubil tudi možnost, da bi kdaj te tako lepe in idealno zamišljene načrte uresničil. Mislim, da bo ta duševna psihoza, ki me je vedno spremljala in tlačila k tlom, še sčasoma prešla. A to se ni zgodilo. Vedno znova in znova se me je polastala neka apatija. V takih trenutkih, v takem duševnem stanju naravno ne morem odgovarjati za dejanja, katerih sem dolžen.

— Kako ste prišli na to, da ste se pričeli baviti z risanjem?

— Ze pred poroko sem na vselejmu v Ljubljani videl razne aparate in se zanje zanimal. Videl sem tedaj tudi »Opalograf« tvrdke The Rex.

Zakaj ste si ravno ta aparat želeli imeti?

— Zato, ker sem ga potreboval v razne svrhe razmnoževanja risb, načrtov itd. zase in za sosedo.

Obtoženec nato obširno razlaga razne aparate za razmnoževanje, gre v podrobnosti, nakar ga predsednik prekinja.

— Kako pa žena?

— Ona seveda ni bila s tem, da sem kupil aparat, zadovoljna. Prišlo je radi tega večkrat do preprirov, tudi sem pred njo skril vse take stvari. Kupoval sem razne barve, razne tehnične pripomočke, kar vse sem skrival pred ženo. S temi stvarmi in s tem delom sem si hotel tudi pregnati ono duševno bol, ki me je radi tolike izgube denarja morila.

Obtoženec razlaga, kako je preizkušal aparat. Najprej je poskušal z malimi skicami, potem z večjimi. Napravil je več lepših stvari iz raznih knjig, kar da je zanj majhna stvar. Nekoč je narisal tudi stodinarski bankovec, ki se mu je prav dobro posrečil.

Predsednik: S prostro roko?

— Da, s prostro roko! Nisem rabil nobenih drugih pripomočkov, kakor pero in papir.

— Koliko kosov teh slik ste napravili?

— Več je bilo takih, ki niso bili za rabo, dobrih je pa bilo okoli 40.

— Kam ste dali one slabe odtise?

— Vrgel sem jih v peč.

— Ali ste dobre odtise komu pokazali?

— Nikomur.

— Kakšen namen ste pa potem imeli s temi odtisi, s temi ponarejenimi bankovci?

— Za bankovce jih niti sam nisem smatral, ker so bili pa le poizkus, le igranje, le papirji, narejeni mimogrede.

Nato obtoženec razlaga, kako je te slike obrezal, jih nekaj pobasal v žep, 2 dal ženi, ter se napotil na Kalvarijo v Kamnik, kamor je s težko »mujo« vtekel kolo.

Pravi nadalje, da se ni zavedal, kaj od tedaj dalje dela, da ne ve, kje in koliko bankovcev je zamenjal.

Drž. pravnik: V preiskavi ste še vedeli koliko, danes ne veste več. Rekli ste 17.

— Približno sem že vedel, približno.

Predsednik: »Torej vi niste imeli namena, ponarejati denar in ga razpečavati?

Ne, seveda ne! Z opalografom je to tudi popolnoma nemogoče.

Nato se zasilijo priče, ki izpovedo, kot v preiskavi. Da bi bil Selan tedaj, ko je zamenjal bankovce, duševno zmeden, nobena priča ne potrdi.

Zasilijo se nadalje sosedje in žena obtoženca. Zena pove, da je bil mož od tedaj, ko je zgubil pri Pesku denar, res ves zmešan. Nobena stvar mu ni bila prav, vedno je kaj »tuhtal«. Sosedje potrjuje isto in navajajo, da je od takrat vedno potrl lazil okoli hiše, vpil nad posli in ženo, tako da so mislili, da nori. Nadalje navajajo, da so se s Selanom kot sosedom vedno prav dobro razumeli, da je vsakomur rad pomagal, zlasti z dobrimi nasveti. Obratili so se vedno nanj, kadar sami kaj niso mogli in znali. Nikdar da ni hodil v gostilno, kadil ni. Bil je vedno priden, skrben, vzoren gospodar in posestnik, ki je vsako stvar izkoristil v svoj prid in v izpopolnitev svojega gospodarstva. Le po tisti izgubi denarja se je popolnoma izpremenil.

Porotnikom so bila stavljena 1 glavno in 4 dodatna vprašanja. Glavno vprašanje so porotniki soglasno zanikali, prvo dodatno vprašanje so zanikali z 10 proti 2 glasovoma, ostala tri dodatna vprašanja so soglasno zanikali.

Na podlagi tega pravdoreka porotnikov je bil obtoženec oproščen. Razprava je trajala do enajstih v uo.

Gospodarstvo

Industrija vžigalic

V naši državi imamo 6 tvornic vžigalic, od teh eno v Sloveniji.

Največja tovarna vžigalic je »Drava«, d. d., za proizvodnjo žigalic, Osijek. Podjetje je bilo ustanovljeno 1856 in se je pretvorilo 1909 v delniško družbo, v kateri imajo največ delnice člani rodbine Reissner, del avstrijski Solo in del švedski vžigalčni trust, ki so zastopani tudi v upravi. Kdo odloča pri podjetju, pravzaprav ni znano, najbrže bo pa švedski trust, ki je lani kupil menda večino delnic.

Leta 1926 je »Drava« kupila vse delnice »Novovrbaške tvornice žigalic« v Novem Vrbsu. Ta tovarna je bila ustanovljena 1909, kapital znaša 70.000 Din.

»Prva b. h. tvornica žibica d. d.« v Doleu pri Travniku datira iz leta 1911. (prejšnja tvrdka Alkalay & Co) in spada v koncern Bos. ind. in trg. banke v Sarajevu. Sedanji kapital znaša 1.2 milj. dinarjev.

»Drvozebarska tvornica Vrbovsko«, d. d., je bila ustanovljena 1908, tovarna je začela obratovati 1911. Kapital znaša po izvedeni valorizaciji 3 milj. Din in je skoro ves v rokah Praštedione.

Nadalje ima tovarno vžigalic v Crvenki Gjordje Griesfelder. Šesta tovarna pa je »Tovarna vžigalic in kemikalij, d. z. o. z.« v Rušah, ust. 1856.

Vse tovarne imajo skupen prodajni urad v Zagrebu.

Kakor poročajo sedaj zagrebški »Jugoslavanski Lloyd«, je tvornico v Rušah prevzela »Drvozebarska tvornica Vrbovsko«, kjer ima kakor že omenjeno, večino delnic Praštediona (od 30.000 delnic se nahaja v drugih rokah samo 23 po izjavi banke same). Sedanji lastniki dobe delnice Vrbovskega.

Iz tega je razvidna razvojna tendenca v naši industriji vžigalic. Na eni strani švedski trust, ki ima Dravo in Novivras, na drugi strani pa domača Industrija. Vrbovsko in Ruše pa obvlada Praštediona.

Uvoz motociklov

Iz ravnokar objavljene statistike zunanje trgovine za 1927 posnemamo, da je znašal uvoz motociklov v zadnjih letih:

	kom.	kg	Din
1924	352	21.100	2.524.000
1925	1111	80.500	6.417.000
1926	622	66.700	4.156.000
1927	923	134.050	7.506.000

Lani je torej uvoz motociklov zopet začel naraščati. Zanimivo je, da se uvažajo v vedno večji meri težja vozila, pa tudi dražja, kar je razvidno iz vedno večjega naraščanja teže. Odkod je prihajal naš uvoz motociklov, kažejo naslednji podatki:

	1924	1925	1926	1927
Anglija	97	311	155	251
Nemčija	41	80	108	177
Unija	44	289	203	146
Francija	18	67	52	136
Belgija	27	67	10	101
Avstrija	116	217	74	80
Italija	4	56	18	18

Anglija, ki je bila 1925 na drugem mestu, je lani zopet na prvem mestu kakor 1925. V vedno večji meri pa postaja naš dobavitelj Nemčija, pa tudi Francija. Avstrijski uvoz, ki je bil 1924 na prvem mestu, je konstanten. Zmanjšal pa se je uvoz iz Unije, ki nazadnje že od 1925 sem.

Dobave. Ravn. drž. železnice, gradbeni oddelek, v Ljubljani sprejema do 18 t. m. ponudbe glede dobave 15.000 kg portland-cementa ter glede dobave strešne lepenke, 800 kg tera in železnikov za pritrditev lepenke. Drž. rudnik v Brezi sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave železa. — Drž. rudnik v Zabukovci pri Celju sprejema do 19. t. mes. ponudbe glede dobave 5 vagonov krajnikov, do 22. t. m. pa glede dobave 900 m jamskih tračnic. — 31. t. m. se bo vršila pri strojnem oddelku Glavnega ravn. drž. železnice v Belgradu ofert. licitacija glede dobave 810.000 kg kovaškega koka, 1.165.000 kg livarskega koka, 2.475.000 kg kovaškega premoga in 290.000 kg rznega premoga. 29. t. m. se bo vršila pri ravn. drž. železnice, strojni oddelek, v Ljubljani ofert. licitacija glede dobave 8000 kg surovih neobdelanih matič.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Elektrarna Pala, d. d., Belgrad. Lani so se dohodki podjetja zvišali od 24,5 na 26,3 pri istostanem povešanju izdatkov na 23,36 milj. Din. Za odpise se je porabilo 3 milj. Din (1926 1,94 milj. Din). Čisti dobiček za 1927 znaša 154.367 Din napram 151.365 Din za 1926, kar se vse prenese na nov račun. Račun naprav se je povečal od 87,8 na 92 milj. Din, dobroimetja v bankah so se znižala od 0,87 na 0,53 milj. Din. Kreditirji znašajo 92,0 (1926 87,9) milj. Din, od tega v švicarskih frankih 28,3 (1926 27,845) milj. Investicije so se povečale radi novih vodov in reparatur. Obresti je lani plačalo podjetje 17,3 (1926 16,75) milj. Din. Kakor smo svoječasno že poročali, se je oddaja toka povečala od 164,1 v letu 1926 na 180,5 milj. kilovatnih ur v letu 1927.

Centralna posojilnica v Novem Sadu. Kakor znano, je lani prevzela vse denarne posle kreditnega oddelka »Agrarice«, kmet. osrednje zadruge v Novem Sadu Centralna posojilnica, r. z. o. z. Imela je koncem leta 1927. 83 članov, dosedanjih je v tek, leto prirastlo še 12. Doležna glavnica znaša 0,2, vloge 31. dec. na knjižice 2,4, tek. račun 2,8 milj. Din, krediti na tek. račun 4,3, menični 7,3 milj. Din. Čisti dobiček znaša 22.965 Din.

Državne finance v januarju 1928. V januarju letoš so znašali drž. dohodki 917,4 milj. Din, izdatki pa 967,3 milj. Din, skupaj od 1. aprila 1927 do 31. januarja 1928, torej za 10 mesecev proračunskega leta dohodki 8777,66 milj. Din (proračun 9564,4), izdatki pa 8448,6 milj. Din (proračun 9564,4).

Statistika zunanje trgovine za 1927 (526 strani), izdaja glavnega ravnateljstva carin, je izšla in sedbo za 150 Din pri belgajski carinarici.

Reparacije v aprilu 1928. Po poročilu glavnega agenta za reparacije je Nemčija v aprilu plačala 221,1 milj. mark (dosedaj 1299,5 milj.), od tega stvarne dobave 70,7 milj. mark; naša država je dobila v blagu 5,051.000 mark, v transferih (nakazilih) 3,021.000 mark.

Papir. Dne 18. aprila t. l. smo objavili sumarične podatke o produkciji papirja v naši državi leta 1926 in 1927. Produkcija 1926 je znašala 16.527 ton, uvoz to leto 17.254, izvoz 4.004 ton. Porabo moremo torej ceniti na 29.677 ton. Lani je znašala produkcija 19.245 ton, uvoz je padel na 14.316 ton, izvoz pa se je dvignil na 4853 ton. Porabo moremo iz tega ceniti na 28.708 ton. Iz teh

podatkov je razvidno, da znaša domača potreba letno približno 29—30.000 ton, od česar pokrje domača produkcija manj kot polovico, če povštujemo izvoz. Lani smo izvozili (v oklepajih podatki za 1926): razvojne papirja 212 (209) ton, največ v Italijo, Bolgarijo in Madjarsko; pisalnega 1370 (1567) ton, največ v Italijo, tiskarskega 2758 (1670) ton, največ v Italijo in Madjarsko, cigaretnega 249 (378) ton, največ v Argentinijo, za igralne karte 166 (169) ton, vse v Avstrijo. Ob tej priliki omenjamo, da je lani nazadnje izvoz lepenke napram 1926 od 909 na 733 ton. Lepenka gre največ v Italijo (722 ton, 1926 901 toni), odkoder se izvažajo naprej v Levant.

Vpisi v trg. register: P. Ladstätter & sinovi, Dunaj, podružnica Domžale; Sentjanski premogovnik And. Jakli, d. d. v Krmelju pri St. Janžu (3 milijone Din); A. Semenč in drug, trgovina z železnino v Ljubljani; Tovarna kovinskih izdelkov M. Lajovic, družba z o. z. v Ljubljani (20.000 Din); Benčina in drug, kartonažna tovarna, Maribor, dr. z. o. z. (250.000 Din); »Marat«, družba z o. z. v Mariboru, trgovina z glasb. instrumenti (12.000 Din); Mednarodna bančna družba, družba z o. z., (efektna banka), Maribor (50.000 Din), Hribar & Co, trgovina z lesom v Mediji-Izlakeh; »Tekstilindusa«, kranjska tekst. ind. družba z o. z., Kranj-Stražišče (150.000 Din); J. Pugenčar in drug, modno krojaštvo v Trbovljah-Lokah; Tiskarna Sitar in drug, d. z. o. z. v Domžalah (30.000 Din); I. Magušar & Co., družba z o. z., les, Vrhnika (50.000 Din); Prodaja tehničnih proizvodov, d. z. o. z. Hamag (20.000 Din), Vrhnika.

Borza

Dne 10. maja 1928.

DENAR.

V deviznem prometu sta se danes učvrstila Berlin in Praga, dočim so tečaji drugih deviz ostali v glavnem neizpremenjeni. Največ povpraševanja je bilo danes za devizo London, katere je bilo zaključnih 7.675. Promet v ostalih devizah je bil znaten, privatno blago pa Trst in Newyork. Notirano kakor v tabeli; poleg tega Bruselj blago 793,58 (včeraj 793,55).

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

10. maja 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 9. V.
Amsterdam	—	2292,50	—	2292,50
Berlin	1358,25	1361,25	1359,75	1359,50
Budimpešta	—	992,60	—	992,50
Curih	1093,50	1096,50	1095,50	1095,50
Dunaj	798,50	801,50	799,50	799,50
London	275,94	277,74	277,34	277,35
Newyork	56,71	56,91	56,81	56,81
Pariz	—	223,63	—	223,65
Praga	168,76	168,86	168,46	168,44
Trst	298,46	300,46	299,46	299,46

Zagreb, Berlin 1358,25 — 1361,25, Curih 1093,50 — 1096,50, Dunaj 798 — 801, London 276,94 — 277,74, Newyork 56,706 — 56,906, Pariz 222,63 — 224,63, Praga 168,06 — 168,86, Trst 298,35 — 300,35.

Belgrad, Berlin 1358 — 1361, Budimpešta 992 — 995, Curih 1093,50 — 1096,50, Dunaj 798 — 801, London 276,94 — 277,74, Newyork 56,71 — 56,91, Pariz 222,63 — 224,63, Praga 168,06 — 168,86, Trst 298,15 — 300,15.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Petek, 11. maja. Frančišek H., Mamert, Sigismund, Gandolf. — Jutri: Pankracij. — Po pravoslavnem koledarju: 28. IV., po židovskem 21. VIII. 5688., po muslimanskem 21. XI. 1346.

Dunajska vremenska napoved za 11. maj: V severnih Alpah in na vzhodnem robu Alp izboljšanje vremena, jutranji mraz, v južnih Alpah jasno.

ZGODOVINSKI DNEVI.

11. maja: 1910 se je v Ljubljani ustanovilo narodno obrambno društvo »Slovenska straža«. — 1774 je zasedel francoski prestol Ludovic XVI. — 1917 je ob 8 zvečer eksplodiralo na ljubljanskem polju 170.000 ročnih granat in mnogo ekrazita. Ljudje so bežali iz mesta. Eksplozije so se ponavljale še več dni. — 1867 je bila Italija priznana kot velesila. — Luksemburški se je priznala nevtiralnost. — 1878 je Hoedel napravil atentat na nemškega cesarja. — 1686 je umrl fizik Otto von Guericke, iznajditelj zračne sesalke. — 1778 je umrl angleški državnik Viljem Pitt sen. — 1824 se je rodil francoski slikar in kipar Leon Gérôme. — 1849 je umrl komponist Otto Nicolai. — 1871 je umrl angleški zvezdoslovec John Herschel. — 1909 je umrl slikar Ferd. b. Reznicek. — 1887 je bil v kamniški smodnišnici požar. — 10. maja 1876 se je rodil Ivan Cankar.

★

★ Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora dr. Natlačen danes ne sprejema, ker je odpotoval v Beograd.

★ Univerza v Ljubljani. Kdo naj uči prav ceniti in ljubiti slovenski narod, če ne bomo imeli svojih domačih najvišjih učiteljev, ki so izšli iz našega naroda in zato naš narod tudi ljubijo in poznajo njegovo dušo, njegove potrebe? Pristopajte k društvu za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada! Članarina je urejena takole: podporni člani plačajo letno 20 Din; redni člani letno 50 Din, oziroma juridične osebe 100 Din na leto; dobrotniki so oni, ki plačajo na leto 500 Din ali enkrat vsaj 5000 Din; ustanovniki plačajo na leto 1000 Din ali enkrat vsaj 10.000 Din; pokrovitelji pa plačajo na leto 5000 Din ali enkrat vsaj 50.000 Din. Naslov: Ljubljana, Univerza. Poštni ček, račun št. 12.368.

★ Nevarno je zbolel preč. g. Alojzij Leben, župnik pri Sv. Križu na Kozjaku. Sobotom se priporoča v molitev.

★ Izjava uredništva. V večerajšnji številki našega lista je izšel članek pod naslovom: »Mladina — ogledalo svoje dobe«. Članek vsebuje pasus, ki je žaljiv za profesorski stan kot tak. Ob sebi se razume, da je mogel tak sestavek priti v list le pomotoma in uredništvo to pomoto kar najbolj obžaluje.

★ Občni zbor ljubljanske sekcije JNU bo v nedeljo ob 10 dopoldne v Laškem. Odhod iz Ljubljane ob 7.43 zjutraj.

★ Umrl je večeraj v Zagrebu po kratki in težki bolezni dr. Ivan Merz, profesor nadškofijske gimnazije in glavni tajnik Hrvatske orlovske zveze v starosti 32 let. Dr. Merz je bil eden močnejših mladih ideologov hrvatske katoliške akcije in neumoren delavec na polju hrvatskega orlovstva. Pokojnik je edinec ugledne zagrebške katoliške rodbine Merz. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob 4.

★ Knjižnice naj si naroče Ivan Pregljeve Izbrane spise, katerih I. zvezek je pravkar izšel. Cena znaša 45 Din, za celo platno vezan izvod pa 60 Din. Knjige bo vsakdo vesel. Izšla je v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani.

★ 13. maja prihitite vsi na Tabor, kjer si ogledate krasno podzemeljsko Zupanovo jamo, v kateri se blišči na tisoče krasnih kapnikov. Vsakomur je lahko dostopna ter je lepo razsvetljena. 3997

★ Šolske vesti. Napredovali so: v 3. skupino II. kategorije: Aleksan-

dra Tavželj-Koštal, učiteljica v Hinjah, Florentina Metlika Dimnik, učiteljica v Slovenski Bistrici. — V 4. skupino II. kategorije: Anton Šlibar, učitelj v Zagorju ob Savi, Makso Kos, učitelj v Zibiki, Franc Rus, dodeljen pisarni okr. šol. nadzornika v Radovljici, Ana Zupančič, arh. uradnica v Mariboru (prosv. odd.) je napredovala v 3. skupino III. kat. — Stalnost v državni službi je priznana sledečim učiteljem (icam): Alfredu Janku, učitelju v Srednji vasi, Mariji Kalčič, učiteljici v Šaršonah, okraj Kastav, Mariji Marof, učiteljici v Rečini. — Marija Ferlan, učiteljica v Jarenini, je premeščena na osnovno šolo v Podhum, okraj Sušak, primorsko-krajiška oblast. — Vogrinec Miroslava, učiteljica v Trebelnem, je začasno premeščena v St. Janž. Vera Premrov, nadšt. učiteljica na Jesenicah, je premeščena v Kranjsko goro. Ivana Jesih, nadštevila učiteljica v Vučjivasi, okraj Ljutomer, je premeščena na osnovno šolo v Topolšico, okraj Slovenjgradec. Marija Bartol, učiteljica v Mariji Snežni, okraj Maribor levi breg, je dodeljena gospodinjki šoli »Mladica« v Ljubljani. Amalija Labič, nadštevila učiteljica v Planini, je premeščena v Jarše. Marija Maurin, dodeljena pisarni okr. šolskega nadzornika v Brezicah se premesti na svoje stalno mesto v Sevnico, a pisarni okr. šol. nadz. v Brezicah se dodeli Marica Žagar, učiteljica istotam. Svetel-Cermak Ljudmila, dodeljena »Kolu jugoslovanskih sester«, se premesti na III. deš. osn. šolo v Ljubljani. Radanovič Ana, učit. v St. Jerneju, se dodeli osn. šoli v Podlipi, okraj Ljubljana okol.

★ Sneg. Večeraj je ves dan snežilo v Misljnjem. Proti večeru pa je začelo snežiti tudi v Celju.

★ Slovenski tečaj v D. Lendavi. Zadnji čas se je od strani mlajše generacije madjarske narodnosti izrazila želja, da bi se naj začel v Dolnji Lendavi tečaj za poučevanje slovenskega jezika. Da bi bil tak tečaj v narodnostnem oziru velikega pomena, ni treba še posebej naglašati in ker tečaj ne bo zahteval velikih materijelnih žrtv, je upanje, da madjarska mladina dobi priliko, da se nauči slovenskega jezika.

★ Nova telefonska linija v Slov. krajini. V zadnjih mesecih se je telefonsko omrežje v Slovenski krajini v precejšnji meri povečalo. Te dni je bila dograjena zopet nova linija in sicer od M. Sobote do Rogatec. Nove postaje bodo v Bodoncih, v Gornji Lendavi in Rogatecih.

★ Prepročen samoumor. Med zaročenoma Franc M. in Hermine B. v Puconcih pri M. Soboti se je odigral radi fantove ljubosumnosti prizor, ki bi se bil skoraj končal s samoumorom. Fant je v razburjenosti pograbil orožje in se je hotel ustreliti. Ko je nevesta videla njegovo namero, je priskočila in zgrabila za cev. V tem trenutku je počil strel in Hermine zadel v roko ter ji zadal tako rano, da je morala iskati v bolnici pomoči.

★ Smrtna obsodba. Pred osješkimi sodiščem sta te dni stala Angela Virag in njen mož Sretan. Ubila sta pred meseci 70 letnega Miloša Jokiča, Angelinega očeta, hoteč se polastiti njegovega premoženja. Sretan Virag je bil obsojen na smrt na vešalih, njegova žena Angela pa na 20 let težke ječe.

★ Umor. V Veliki Kikindi so našli pri glavnem kolodvoru mrtvega železniškega uradnika Dušana Stanoviča. Komisija je ugotovila, da gre za zavraten umor. Aretirali so nekega njegovega prijatelja, ki so ga videli na dan umora v njegovi družbi, vendar pa ta z vso odločnostjo zanika vsako krivdo.

★ Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje na osnovi odobrenja Uprave državnih monopolov I. M. Br. 6030 od 20. aprila t. l. javno ustmeno dražbo za prodajo 1.160 kom. vreč iz jute in to na dan 21. maja ob 10. Vreče se morejo ogledati ob delavnih dneh v ekonomatu, kjer se dobe tudi dražbeni pogoji in pojasnila. 4622

Cerkijnsko okrožje priredi tudi svoj prvi nastop v nedeljo, 20. maja v dvorani Prosv. doma v Cerkijah.

Ljubljansko okrožje nastopi 3. junija na Viču in kmalu nato v St. Vidu nad Ljubljano.

Kamniško pevsko okrožje nastopi v okviru prosvetnega tedna kamniške dekanije 24. junija v Mekinjah. Samostojno nastopi 5 zborov in sicer: Kamnik, Mekinje, Mengeš, Nevle, Stranje in pri skupnem nastopu sodelujejo tudi zbori iz Homca, Sel in Tunjic.

Enako pripravljata okrožne nastope tudi radovljško in kranjsko okrožje. — Življenje po naših okrožjih je torej pestro in zanimivo. Veljaj načelo: Vsako okrožje letno eno okrožno prireditve!

Danes ob 6 seja Pevske Zveze v Akad. domu.

Prireditve in društvene vesel

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljna beseda po 3 Din.

Pevski zbor »Grafika« iz Ljubljane priredi v soboto, dne 19. maja t. l. ob 8 zv. pevski koncert v meščanski šoli v Trzinu ob 20. (na nedeljo) pa v zdravilišču na Golniku.

Možani. Drevi ob 8 pridite vsi v »Mladinski dom« k prireditvi gimnazijskega abstinencov. Agitirajte pri vseh svojih prijateljih in znanih.

Dva umora in samoumor v Ljubljani

Pobesnell vojak ustrelil svojega poveljnika, tovariša in samega sebe

Včeraj, 10. t. m. se je v vojašnici Vojvode Mišiča v Ljubljani zgodil izredno tragičen dogodek, ki je terjal tri človeške žrtve in zbudil seveda ogromno senzacijo kakor tudi pomilovanje do nesrečnih, ki so izgubili svoje življenje po blaznem činu osvete željnega nasilneža.

Pri 52. pešpolku je služil podnadnik Simo Vukčević, po rodu Črnogorec, star 24 let, razburljive narave, slabo kvalificiran in s celo kopo pregreškov in kazni na svoji kazenski listi, sicer pa med tovariši priljubljen. Te dni se je zopet nahajal v preiskavi in imel zapor, med katerim pa je po značaju tega zapora opravljal svojo službo. Predvčerajšnjim pa je iz svojega kasarniškega zapora pobegnil v mesto in bil včeraj na cesti aretiran ter odveden nazaj v vojašnico. Tu se je ob 4 popoldne podal v pisarno k poveljniku svoje čete, poročniku Radosavi Vujiču, da ga le-ta zasliši. Ko je bilo zasliševanje končano, se je Vukčević vrnil k svojemu bataljonu, pa se okoli 5 nenadoma pojavil v pisarni svojega poveljnika s puško v roki! Poveljnik, ki je bil pri pisalni mizi na svojem delu, se presenečeno dvigne in okrene k nepoznavnemu prišlecju, ta pa bliskovito naperi vanj puško

in ga ustrelil

s kroglico, ki je zadela nesrečnega častnika skozi lice naravnost v glavo! Seveda je bil Vujič na licu mesta mrtev.

Nato je Vukčević naglo letel skozi pod-

strešje na krov in od tod otvoril pravcati oženj na štab polka. Prva krogla je prodrla okno in obstala v sobi adjutanta polka, drugi strel pa je Črnogorec oddal v drugo okno, kjer se nahaja hodnik. To pa je bilo usodno za ordonanca Valentina Trampuša, doma iz Črnuč, katerega je izstreljena

kroglja pogodila v prsi,

tako da je bil v par minutah mrtev. Vukčević je nato ustrelil tretjič v štab, a krogla je zadela v stopnice pri vходу v štab polka. Na dvorišču je bilo polno vojakov, ki so seveda začeli bežati, da jih norec ne pogodi, a on je klical: »Ne bežite, ne bom na vas streljal!« Po tretjem strele je Vukčević

naperil puško sam vase

in si pogljal kroglo v glavo, da so izstopili možgani in pljusknili doli na dvorišče. Samoumorilec je obvisel na strehi, od katere so ga potem potegnili skozi podstrešje. Po katastrofi je prispel na mesto žaložre tudi g. poveljnik divizije. Razumljivo, da je dogodek častnike in vojaštvo zelo razburil. Dasi je bil čin Vukčevića storjen v skrajnem afektu jeze in maščevanjaželnosti, se vendar sodi, da je bil premišljen, ako ne celo popolnoma in dobro preudarjen. Komu so njegovi streli v štab bili namenjeni, se ne da ugotoviti, na vsak način je bil ubogi Trampuš samo žrtev nesrečnega naključja.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevo imata nočno službo: Bohinjec na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

★

○ Poziv dobrovoljcem! V nedeljo, dne 13. t. m., ob 15. uri se odkrije na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu nagrobni spomenik bivšemu dobrovoljcu pok. g. dr. Ljudevitu Periču. Pozivamo dobrovoljce, predvsem ljubljanske, da se odkritja udeležijo v čim večjem številu. — Odbor Oblastnega saveza jugoslovanskih dobrovoljcev v Ljubljani.

○ Na Rožniku bo v nedeljo 13. t. m. ob 7 zjutraj sv. maša s petjem za kat. društvo rokodelskih pomočnikov.

○ Mestnim delavcem in uslužbencem, članom Stokovne skupine mestnih uslužbencev v Ljubljani. Za jutri, petek 11. maja t. l., ob 6 zvečer se razdeljujejo med mestne uslužbenke vabila na sestanek mestnih delavcev in uslužbencev. Sestanek bi se vršil v Mestnem domu. Na teh vabilih je podpisan »Odbor«. Predsednik Stokovne skupine mestnih delavcev in uslužbencev nas naproša, da odbor Stokovne skupine ni sklenil in škilcal nobenega takega sestanka. Kdor raznaša vabila, jih ne raznaša v imenu odbora, ki o tem ničesar ne ve.

○ Za prodajalce premoga. Mestni magistrat ljubljanski je že opetovano prejel pritožbe, da premogarji s svojim oglašljivim brizganjem povzročajo neznošen jak po ljubljanskih ulicah. Vsled tega odreja magistrat na podstavi sklepa občinskega sveta z dne 8. junija 1898, s katerim je bilo preglasno zvižganje premogarjev na ljubljanskih ulicah prepovedano, sledeče: Brizganje z oglašljivimi piščalkami, ki so bile dosedaj v navadi (piščalke z jedrom), se prepoveduje. — Dovoljeno je le piskanje s piščalkami brez jedra. Vsi prodajalci premoga si morajo najkasneje do 1. junija 1928 nabaviti druge piščalke; dovoljeni vzorci so na vpogled na mestnem magistratu, soba št. 24. Vsako nedovoljeno brizganje po ulicah se bo od 1. junija 1928 dalje kaznovalo po naredbi z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 z globo do 10.000 Din odnosno z zaporom od 6 ur do 25 dni.

○ Padar padel v pest pravice. Ze dalj časa sta orožništvo in policija imela na sumu vpok. železničarja Ferd. Permozerja v Cerknici, da se bavi s padarstvom in z odpravljanjem plodu, vendar mu po dolgo nista mogla do živga. Pri eni prejšnjih porotnih razprav je bil Permozer zaslišan kot priča in ob tej priliki je branitelj tedanje obtoženke protestiral proti temu, da se Permozer zapriseže, ker je v sodni preiskavi radi odpravljanja plodu. Vse to in še mnogo drugih okolnosti je napotilo ljubljansko policijo, da je Permozerjevim neprestanim potovanjem po deželi in obiskom v Ljubljani posvetila večjo pozornost in ga tajno nadzorovala. V terek je prišel Permozer zopet v Ljubljano in se tu sešel z neko železničarjevo ženo. S to je odšel v neki hotel, kjer je pričel z operacijo. In tu ga je policija zasačila tako rekoč »in flagrantie«. Aretirana sta bila oba, padar in ženska, ki pa je bila radi močnega krvavljenja prepeljana v bolnico. Permozer je star 69 let. Svoječasno je bil v službi pri železnici, sedaj pa živi v pokouju v Cerknici. Dasi je precej premožen, — ima posestvo v Beli krajini in v Cerknici — in uživa poleg tega še pokojnino, vendar išče še povsod kakega stranskega zaslужka. V Cerknici opravlja posle konfederca, povrhu pa je po vsej deželi znan mazač in padar, čigar specialiteta je zlasti odpravljanje plodu.

○ Tatica iz navade. Prav nenavaden slučaj kraje iz navade je preiskovala te dni ljubljanska policija. Dne 3. maja se je pridružila vdovi Mariji Golli iz Ljubljane na Zaloški cesti neka mlada gospodična, ki se ji je ponudila, da ji nese taško. Gollijeva ji je dala taško, predno pa sta se ločili je Gollijeva k sreči pogledala v taško in zapazila, da ji je neznanka izmaknila 700 Din. Ostro jo je prišla in zahtevala denar nazaj in tatica ji ga je tudi vrnila. Gollijeva jo je hotela izročiti policiji, toda dekle je ubežalo. Šele pozneje so jo izsledili in jo na policiji zaslislali. Ker je bila škoda poravnana prej, predno je za stvar zvedela oblast, je bilo dekle izpuščeno brez nadaljnjih sitnosti. Pred dnevi pa je tatica svoj posel nadaljevala in je v kavarni »Zvezda« izmaknila iz ročne torbice neke gospe zopet 700 Din. Pri tatvini so jo zasačili in so jo izročili policiji. Deklico, neko 20 letno Anico R., je policija ovadila sodišču.

○ Policijski drobiž. Prijavljene so tri tatvine. Kleparskemu pomočniku Karolu Tratniku je nekdo ukradel na Turjaškem trgu 2050 Din vredno kolo. Posestnici Mariji Lomberske v Rožni dolini je bila ukradena suknja, vredna 1000 Din. V gostilni Zgone so trije ponočnjaki pokradli za okoli 400 Din sladkega peciva.

○ Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

Maribor

PROSLAVA 700-LETNICE.

K slovesni proslavi 700 letnice lavantinske škofije je prihitela večeraj v Maribor velikanska množica vernih Lavantincev iz škofije. Ze dobro uro pred pričetkom cerkvenih slovesnosti se ta množica jela zgrinjati po Slomškovem trgu ter ga čisto napolnila. Gnječja je bila tolika, da je policija le s težavo mogla vzdrževati red. Ob 9 se je vršil slovesen vhod papeškega nuncija g. Hermenegilda Pellegrinettija v staroslavno lavantinsko stolnico. Na čelu procesije so korakali zastopniki mariborskega in hoškega orlovskega odseka s društvenimi prapori. Nato so sledila mariborska in okoliška krščansko-prosvetna društva z društvenimi zastavami; za temi pa mnogoštevilna duhovščina iz cele škofije, ljubljanski ter mariborski škof in papežev zastopnik apostolski nuncij Hermenegild Pellegrinetti, ki je blagoslovil mlade ljude.

V cerkvi, ki so je množice vernikov čisto napolnile, se je izvršila najprej adoracija Najsvetejšega, nato pa se je odkrila marmorna spominska plošča, vzdana na stebri južne ladje, ki nosi sledeči napis: Ecce increvit Ecclesia lavantina septem saeculis peractis iubilat; Andreas Pr. Ep. E. L. 1228—1928 (Glej, narastla je cerkev lavantinska po sedmih stoletjih obhaja jubilej).

Po slovesno izvršenem odkritju spominske plošče je imel primeren slavnosten govor stolni kanonik g. dr. Maks Vraber, ki je v preglednih črtah orisal slavno zgodovino lavantinske škofije.

Nato je bral apostolski nuncij sv. mašo ob številni asistenci. Pevski zbor je pel znano Mozartovo C-dur mašo; sodelovali so kot solisti ga. Družovičeva in Kocmutova ter gg. Neralič in Živko. Po sv. opravilu se je odpela zahvalna pesem. Cerkvene slovesnosti so se nato zaključile s svečanim sprevedom iz stolnice v škofijsko palačo. Po končanih cerkvenih svečanostih se je večitisočgla množica na Slomškovem trgu jela razhajati.

★

□ Nabori za mladeniče rojene 1908. leta se vrše za mesto Maribor 14., 15., 16., 18. in 19. maja v Gambirnovi dvorani. Komisija začne delovati točno ob 7 zjutraj. Nabora se mo-

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, dne 11. maja: ROKA PRAVICE. Red D. Sobota, dne 12. maja: KRIZA. Vprizori delavski oder »Svobodec. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, dne 11. maja: MADAME BUTTERFLY. Goštuje ga. Zinka Wilfan-Kunčeva. Izven. Sobota, dne 12. maja: Materinski dan.

Tragikomedija »Roka pravice« se vprizori v petek dne 11. maja za abonente reda D.

Mariborsko gledališče

Petek, dne 11. maja ob 20. uri: DVANAJST TIŠOC. Gostovanje graške drame. Izven.

Pevska zveza

Okrožne prireditve so dosedaj naznanila sledeča okrožja:

Štiško pevsko okrožje priredi svojo prvo tovrstno prireditve 17. maja ob 3 v dvorani Prosv. doma v St. Vidu pri Stični. Nastopijo zbori iz Krke, Stične, Smihela, St. Jurija, St. Vida, Zužemberka in nato celotni nastop združenih zborov.

Sveta življenje in vrvenje

'Ali na svetu ni nič novega odkriti?'

Bolj nego kdaj prej so danes ljudje željni novih doživljanj, novih odkritij neznanih dežel in ljudstev. Vsi potopisi in povesti o blo-dečih mornarjih in potnikih, ki so bili že dolgo pozabljeni, prihajajo zopet na dan in imajo mnogoštevilne vnete bralce. Marsikdo si misli ob takem čitvu: »Da, včasih je bil svet zanimiv, ker je bilo na njem polno neznane; danes je že vsaka ped zemlje preiskana in po-stalo je dolgčas.« Ta tožba je pa samo deloma upravičena, ker tako zelo do dobra naši ma-teri zemlji le še nismo prešeli vseh reber in las.

Površno je znana pač domalega vsa po-vršina zemlje, toda le tako od daleč; natanč-neje preiskanih pa ni še mnogo obširnih pre-delov in dežel. Tu bi bili predvsem predeli na severnem in južnem tečaju in pa Mount Eve-rest, za katere se svet v zadnjih dobah najbolj zanima. Mnogi so mnenja, da kakih posebnih novih odkritij tu ni več pričakovati. To je pa zmotno. Marsikaj, kar uide prvim turistom ali sportnikom, se odkrije potem potrpežljivim raziskovalcem. Tako so našli n. pr. v pokra-jinah, ki so danes popolnoma neobljude, ostanke, ki pričajo, da je v predzgodovinski dobi tamkaj prebival človek. Vrste se vedno nova odkritja, ki naša dosedanja zgodovinska spoznanja pokažejo kot zmotna.

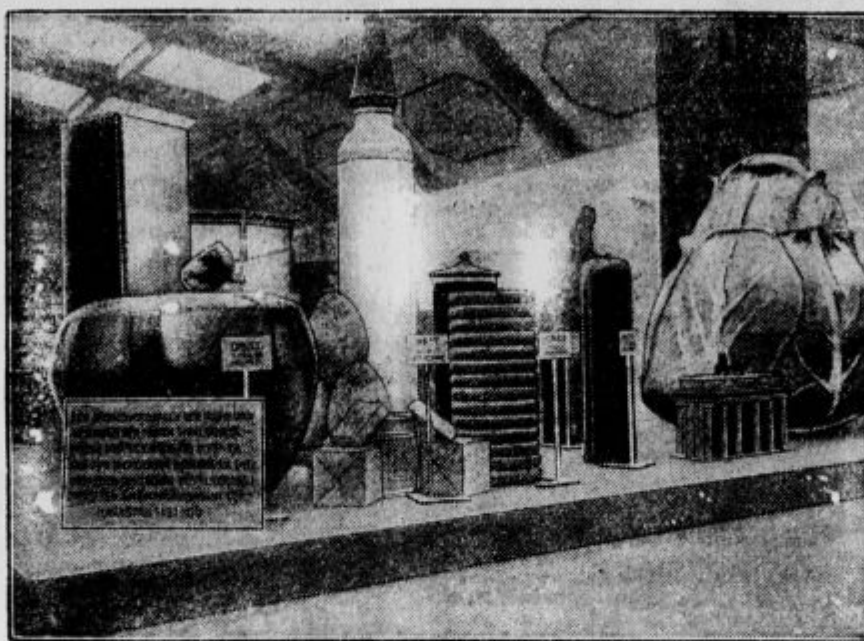
Na Grönlandiji so pred kratkim našli ostanke skandinavskih naselbin iz predzgo-dovinske dobe. V Ameriki so odkrili sledove, ki kažejo, da so bili tamkaj Evropejci že davno pred Kristofom Kolumbom. Vse to v zadnjem času.

Polarni predeli so praktično še popolnoma neraziskani. Veliki deli Afrike so znanost še popolnoma neznani, saj so n. pr. prodri v razne predele Saharske puščave samo še do-mačini. Morda čaka ta prostrana puščava le na drznega, s smelo domišljijo obdarenega mo-ža, ki bo našel ključ, kako izpremeniti te brez-končne peščene poljane v plodno polje. — Go-rovja v Liberiji in drugih delih Afrike so sicer za silo znana, toda živalstvo in rastlinstvo še ni nič preiskano. Tudi mnogi predeli Južne

Novodobni križarji — peš v Abesinijo

Na Dunaju je že dalj časa zbiral pristaše »starega Bogac« neki Peter Waller, ki se ime-nuje kot božji poslanec »vodošč«. Ljudem je obljubil, da jih popelje v Abesinijo, kjer jih bodo sprejeli z odprtimi rokami in jim dali delo in dom. Ob danih razmerah so take ob-ljube naravno našle rodovitna tla; okoli »vo-došč« se je kmalu zbralo krdele ljudi, ki ni-majo ničesar ali vsaj ne bogve kaj izgubiti, zato pa vse pridobiti. Celo iz Bavarske se je vodošu pridružila večja skupina.

Vodoš je svoje krdele organiziral čisto vojaško; sam si je pridržal poveljstvo, ostale

Pogled na berlinsko razstavo živil.

šarže pa razdelil najposobnejšim. Tudi di-sciplina je vojaška. »Vardanieri« — tako se imenujejo ti novodobni križarji — so jako praktično opremljeni. Vsi nosijo zelene kape z znakom: lovorjev venec s križem. Prtljago nosijo v nahrbtnikih. Potne liste imajo s se-boj samo Bavarci, ostali pa imajo samo obi-čajne družinske listine. V četi je poleg sam-cov in drugih moških zakonski par in pa se-dem žensk. Zakonca imata s seboj tudi otro-ka, ki ga nosita v torbi na dva locna.

Tako urejeno krdele je 6. t. m. z Dunaja krenilo na pot. Tik pred odhodom je »varda-nieri« doletel hud udarec: policija jim je za-segla poveljnika-vodoša in ga oddala — na opazovalni oddelek za umobolne. Poveljstva se je nato polastil pripadnik krdele bivši stotnik Hofmann, ki je obrekel Wallerja, da je hotel »vardanieri« v Afriki prodati fran-coski tujski legiji. S tem je užalil Wallerjeve prijatelje, ki so protestirali, o Hofmann jih je nato iz čete izključil.

Dne 8. t. m. so vardanieri prispeli v Münchenski in prenočili proti mali odškod-nini v hlevu hotela Erzherzog Johann. Gra-ški listi poročajo, da je v četi najlepši red. Nihče ne prosjači ali drugače nadleguje pre-bivalstvo v krajih, skozi katere potujejo. Na-sprotno vardanieri kmetom po vaseh, kjer se ustavijo, pomagajo pri delu. Prebivalstvo za-to vardanieri povsodi rado sprejema in jim gre na roko s prenočitvami in hrano. Marsikaj voz ali avtomobil, ki jih doide na poti, jim brezplačno prepelje težjo prtljago do pri-hodnje postaje. Korakajo v etapah po 20 do 30 km. Namenjeni so preko Brucka—Ljubna—Celovca—Beljaka—Trbiža v Trst. Potem pa dobro srečo dalje na jug...

Vendar se zdi, da bo krdele razpadlo, predno bo prišlo do morja. Ljudje z novim poveljnikom niso zadovoljni in mnogi se vra-čajo brez vseh sredstev na Dunaj. Pravijo, da so morali izročiti v skupno blagajno velik del svojega denarja, tako da sedaj nimajo s čim kupovati hrane. — Ubogi novodobni ro-mantiki!

Po 54 ur na dan

Modernemu gospodarskemu življenju 24-urni dan nič več ne zadostuje, pa si podaljša dan na 54 ur. Kje, kako je to mogoče? No-bena čarovnija. Berlin in Dunaj imata več telefonskih prog, na katerih so mogoči isto-časni pogovori. Vsi ti pogovori so dolgi dnev-no skupaj 3269 minut ali 54 ur 29 minut.

Zanimive so tudi nadaljne številke o ber-linskem telefonskem prometu, ki jih objavlja »Berliner Tageblatt«: Za Dunajem je naj-močnejša zveza z Amsterdamom: govori se vrše dnevno po 2213 minut. Ta promet gre predvsem na račun bank in borz. — Z Ze-nevo znaša promet v normalnih časih pri-bližno 300 minut dnevno, če pa zboruje Dru-štvo narodov, pa 1200 minut in več. — Na tretjem mestu stoji Pariz, s katerim govori Berlin vsak dan po 2036 minut. Sledi Praga s 1969 minutami, potem Curih s 1318 minu-tami, Kopenhagen z 832, Varšava z 821, Stockholm s 773 in Budimpešta s 684 minu-tami. Najšibkejši je promet z Oslom: 277 mi-nut, a še to so v glavnem časniška poročila.

Rekord v evropskem telefonakem pro-metu pa pripada zvezi med Londonom in Parizom: pogovori trajajo vsak dan 4120 mi-nut! Pariz in Bruselj se pogovarjata vsak dan 3494 minut, Pariz in Curih 1071, Pariz in Ze-neva 1210, Pariz in Dunaj pa 192 minut.

V bližnjem času se izpopolnijo telefon-ske zveze med Balkanom in zapadom: naša država položi kabel med Belgradom in Sze-gedom, s čimer se ustvari zveza med Bel-gradom in Berlinom. Dalje se nameravajo položiti kabli, ki bodo omogočali zveze Ber-lin—Sofija, Carigrad—Solun.

Nenavaden računski talent

V pariški matematični družbi je pred kratkim v izredni seji nastopila 20 letna hči grškega trgovca, ki trajno biva v Parizu. De-kle je vse presenetila s svojim nenavadnim spominom za imena in številke. Čisto svoje-vrstna so pomožna sredstva, ki se jih pri tem poslužuje mlada Grkinja. Številčne pojme druži z barvami. Namesto številke stoje pred

njenimi duševnimi očmi barvne različice in z njihovo pomočjo rešuje najtežje naloge. Za njo ima vsaka številka svojo barvo: 1 črno, 2 svetlorumeno, 3 zlatorumeno, 4 brončeno, 5 modro, 6 temnorumeno, 7 temnomodro, 8 sivo, 9 temnobrončeno, 0 belo. Dekle je ved-no živelo pri očetu in se vedno zanimala za matematiko. S 15 leti je že dobila za rešitev matematičnih nalog od raznih učenih družb več nagrad. Sama ne ve, od kje njene mate-matične sposobnosti in zakaj spravlja številke v zvezo z barvami.

Divji velblodi v Španiji

Pred približno sto leti je markj Villa-franca v Afriki kupil čredo velblodov, da bi jih uporabil na svojih posestvih na Špan-skem. Poizkus se pa ni obnesel in velblode so enostavno pognali na prosto. Živali so za-šle v slana močvirja ob spodnjem teku Qua-dalquivirja. Tu so se sešle z drugimi velblodi, ki so jih bili izgnali iz enakih razlogov z drugih posestev. V slanih močvirjih so bili pogoji za velblode ugodni in živali so se za-čele hitro množiti. Sedaj je kupila močvirja neka družba, ki hoče na njih poizkusiti s pri-delovanjem bombaža. Za te kulture bi bile divje velblodske črede velika nadloga, zato so sklenili velblode postreliti. Vlada pa hoče velblode ohraniti; dala jih je segnati v ogra-jeno ozemlje, kjer bodo mogle mirno živeti, ne da bi delale škodo. Za nadzorovanje je na-jela celo dva izkušena Arabca.

Hrbet — popisan list

Kako se da tudi o hrbtu duhovito kram-ljati, priča naslednji sestavek, ki ga pod črto priobčuje »Kölnische Volkszeitung«:

Od zadaj se človek sam ne more videti. Od zadaj nas vidijo samo drugi. Tam smo takorekoč nezavarovani. In ker smo tako ne-zavarovani, si domišljujemo, da sploh nič braniti ni. Kaj smo, mislimo, se kaže odspredaj, v obrazu, mimiki, traku tega ali onega reda v gumbnici, v okusu poševno zataknjene za-ponke, kroju bluze. Zadaj, na hrbtu, meni-mo, je mrtva in mutasta ploskev. Ako hočemo komu pokazati, kako malo nam je zanj, ali pa če hočemo nasprotno prikriti, kako zelo se z njim pečamo, potem mu obrnemo hrbet.

S tem hočemo doseči isto, kar noj, ko vtakne glavo v pesek. Oboje je enako smešno in goljufivo. Na hrbtu nas more naš bližnji prav tako najti kakor od čelne strani. Brez-gumbna ploskev od tilnika doli do bokov je ravno tako zgovorna kakor luč v naših očeh ali nasmeš na naših ustnicah. S hrbtom to-d tam še bolj izdamo. Kdor je za nami na levi, kdor nas hoče izslediti, ta najde na na-šem hrbtu — kjer se nam skrivanje ne zdi vredno — celo množico napadnih točk.

Tu so predvsem grobi, celemu svetu ra-zumljivi slučaj: kriv, stisnjen, prihuljen, po-tem raven, samozavesten, samozadovoljno — poln hrbet — vse same čisto jasne fotografi-je nosilčevega značaja. Rejeni in mršavi hrbet, močni in šibki hrbet, široko ali vitko potekajoči hrbet — vse te posebnosti teles-nega ustroja so zveste slike duševnosti.

Neko ravnanje je mogoče prisojati le ne-kim hrbtom, neko mišljenje le nekim znača-

Sivi ali drap
Din 189.-
VOIKA
Krekov trg

Zaslugež! Za mesta Maribor, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Brežice, Krško, Zago-rije, Trbovlje, Novo mesto, Kranj in Jesenice ter njih okolico, sprejmemo prodajalce invalid-skih srečk po 10 Din. Ker je zelo ugodno igranje, kupi srečko vsakdo, zato je zaslužek dober in lahak. — Menjalnica Reicher in Turk, Ljubljana.

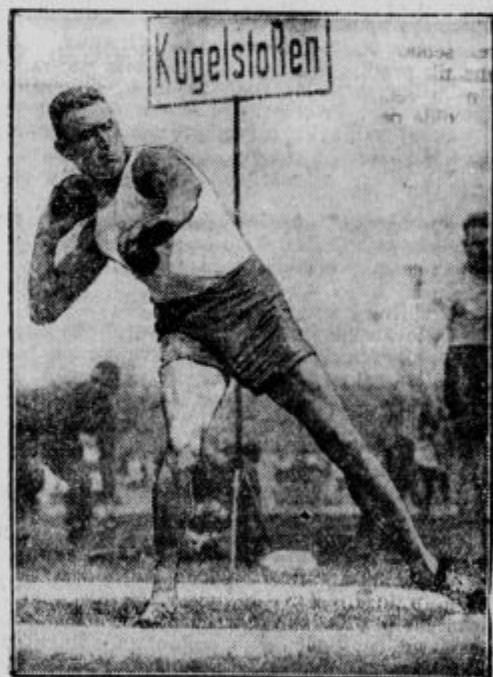
jem. Kdor hoče torej v poznavanju ljudi res priti na višek, stori prav, da si jih ogleda tudi od zadaj.

Kar so poteze v obrazu, to so gube in grbe v suknji ali obleki na hrbtu. Človek se uživi v svojo obleko in ji vtisne svojo osebnost. Tu so grbe na rami moškega suknjiča, tu opletajoči plašč pred nami idoče ženske, tu drzno ali malomarno ali žalostno zavihani ovratnik, tu ogoljeni komolci — vse sama okenca, ki odpirajo pogled v človekovo no-tranjost. Kdor ima oster vid, more skozi ta okenca dognati poklic, premoženjske raz-mere in navade kakoga človeka. Hrbet ti po-ve, kako je na nekoga vplivala kaka beseda, kaj pomenja našeti denar človeku, ki ga pred nami pobira z mize v banki: ali je to njegov ali tuj denar, denar za delo, zabavo, štednjo; hrbet nam pove, ali je predstojnikova hlad-nost, ki nam jo kaže, pristna ali pa samo narejena. Na hrbtu bližnjega moremo spo-znati, kako se nam je v kritičnem trenutku nasproti njemu ravhati, hrbet nam daje mig-ljaje, ki nam jih usta odrekajo.

Mnogi hrbti razočarajo. V prid ali na škodo njihovih lastnikov. Najredkejši potrju-jejo to, kar kaže sprednja stran. Sprednja in zadnja stran sta pri ljudeh navadno v popol-nem nasprotju. Ker čelno stran negujemo in smo tu vedno na straži, je hrbet tisti del člo-veka, ki je prostodušnejši in iskrenjši. Gle-dališki igralci pri svojih nastopih na odru do dejstvo zavestno uporabljajo in igrajo tu-di s hrbtom. V življenju se človekova slika dopolnjuje na njegovem hrbtu — nehote.

Papagaji

V londonskem okraju Downpark so imeli prebivalci v zadnjem času zelo nemir-ne noči. Sredi nočne tišine so se oglašali klici: »Policija! Na pomoč! Morilci!« Vse so pre-

Vojak nemške državne brambe Hirschfeld, ki si je priboril nemški svetovni rekord v suvanju kroglice

iskali za morilci, a šele tretji dan so našli v neki cipresi — papagaja, ki je bil ušel od gospodarjev in se naselil pod milim nebom, kjer je za kratek čas ponavljal, kar se je bil naučil.

Še o nekem drugem papagaju poročajo te dni evropski listi. V angleškem kopališču Brighton je nekdo z ročnim vozičkom povozil papagaja, ki je bil ljubljeneč — Napoleona Velikega. Njegov lastnik pa je bil maršal Massena. Papagaj je bil star približno 180 let. Kje vse ga je vodila usoda v teh dolgih letih, tekem katerih se je obliče zemlje že parkrat docela izpremenilo, viri molče.

Zakaj se pa ne moreš poročiti? »Mojemu očetu je bilo lahko, ker je vzel mojo mater. Iaz pa si moram iskati — tujo...«

Danes imamo že poklicne kolesarje; je to svetovni mojster Lucien Michard.

Amerike in Avstralije so še tako malo znani kakor tedaj, ko so stopili na njih tla prvi Evropejci.

Kakšne možnosti za odkritja se še nudijo, naj pokaže naslednji zgled: V Indijskem oceanu med Avstralijo in južnimi tečajnimi ozemlji leže Kerguelenski otoki. To je skupina otokov, katerih največjega je l. 1772. odkril francoski pomorščak Kerguelen-Trémarec. Otok je veljal kot pust in za prebivanje nemoč; tako ga je označil tudi Cook, ki ga je obiskal štiri leta kasneje, kot Deželo brezupnosti. V letih 1901 in 1902 je nemška ekspedicija na južni tečaj ustanovila na otoku meteorološko postajo. V najnovejšem času pa trdijo raziskovalci, da bi se moglo tamkaj preživljati 3 do 4 milijone ljudi. Sedaj živi tam morda do 50 mornarjev, ki so se ob kakem brodolomu rešili na otok.

Ze iz teh primerov je razvidno, da so dane še mnoge možnosti za odkritja na zemlji.

Francoski parlament po stanovih

Novoizvoljena francoska poslanska zbor-nica šteje 611 poslancev. Od tega odpade na različne stanove: odvetniškega 137, zdravniškega 43, profesorjev in učiteljev je 46, čas-nikarjev in pisateljev 55, industrijev 64, po-sestnikov 67, kmetov 40, lekarnarjev 7, živino-zdravnikov 5, notarjev 6, rentnikov 6, trgov-cov 26, bankirja 2, diplomat 1, kipar 1, arhi-tekta 2, inženjerjev 17, uradnikov 29, častni-kov 8; delavskemu stanu pripada 36 poslan-cev in duhovniki so 4. Ostalih devet poslan-cev pripada raznim drugim poklicem. Fran-coska poslanska zbornica ima torej pretežno meščansko obeležje.